

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România și străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacția,
Tipografia și Administrația:
BRAȘOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir pe 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Serbările din Blaj.

Blaj, 16 August n.

De abia câte-va zile ne mai despart de mărețele serbări culturale, ce se vor ținea la noi în zilele de 28—30 August n.

Românii de pretutindeni vor grăbi la Blaj, ca împreună să prăznuiască jubileul de o jumătate de veac al celei mai vechi societăți culturale ce avem, care își va ținea adunarea sa aci, ca un prinos al admirațiunii sale pentru munca tăcută, dar temeinică, ce se face de un veac și jumătate pentru dezvoltarea culturală a poporului românesc în acest orașel liniștit.

Alături de Asociațiune și Societatea pentru fond de teatru, care prin o înțeleaptă chivernisire și-a adunat o avere considerabilă, își va lua noul său avânt tot din acest prilej. Insemnat motiv și acesta ca toți cei ce se interesează de progresele culturale ale neamului nostru, să fie de față la adunările generale ale acestor societăți.

Mulțumită muncii neobosite a comitetului aranjator, avem asigurarea, că serbările de acum se vor putea prăznuiră în toată liniștea și în deplină libertate. Administrația civilă, asigurată de caracterul pacinic al acestor serbări și de toate măsurile luate de comitetul aranjator pentru susținerea ordinii și a mersului bun, va sta de-o parte, neconturbându-ne prin jandarmii săi. Așa, că conductul etnografic, care va fi o desvălire a bogăției de podoabă și artă în portul național, va putea să se facă Luni după prânz cu toată splendoarea în mijlocul cântecelor și jocurilor noastre naționale.

O atracție a zilei prime va fi și concertul condus de măiestrul nostru *Iacob Mureșianu*, cântându-se minunata baladă *Erculeanu*, acompaniată de orchestră, oferind publicului mo-

mente de înălțare sufletească la auzul acestei compoziții de-o neîntrecută frumusețe și măiestrie, cu care iubitul nostru profesor și-a statornicit renumele său de măiestru în ale muzicii și compoziției.

Acelaș lucru se va dovedi și în sara a doua, când se va cânta o altă baladă din colecția lui Alexandri, „Mânăstirea Argeșului”, de asemenea cu soli, orchestră, aceasta însă va fi aranjată scenic. Va urma bal, costumul național ar trebui să prevaleze.

Tot a doua zi între oarele 5—7 genialul aviator Aurel Vlaicu își va face *întâiul său zbor în Ardeal*, în monoplanul său, tip. 2, umplându-ne sufletul de mândrie națională față cu succesul ajuns în arta aviațiunii de un fiu al neamului și al patriei noastre. E o datorie de cinste națională, ca acum, când Vlaicu vine la noi, spre a ne arăta progresul științei și a unei munci asidue, noi Românii de pretutindeni să grăbim a-l îmbrățișa cu toată căldura, îmbărbătându-l în avântul și entuziasmul său.

În ziua a treia seara va fi *teatru*, la care comitetul aranjator a avut deosebitul noroc să câștige concursul celor mai de seamă actori ai teatrului național: d-na *Aristizza Romanescu*, *Petre Liciu*, *soții Bârseanu* ș. a., cari de sigur vor lăsa amintiri neuitate în sufletele celor de față.

În fața acestor atracțiuni sufletești de un preț neîntrecut și netăgăduit, Românii blăjeni vor mai aranja și o *expoziție* a despărțământului, în care vor espune lucruri vrednice de toată atențiunea din domeniul etnografic și cultural, chemate ca să ridice tot mai sus nivelul acestor serbări culturale, așa cât zilele petrecute la noi să nu poată fi curând uitate.

Chiar și de găzduirea și alimentarea oaspeților s'a îngrijit comitetul serbărilor, cunoscute fiind tuturor

relațiile modeste ale orașului nostru. De aceea ar trebui, ca și publicul mare să ușureze sarcina comitetului, grăbindu-se a se anunța din vreme și a se îngriji de bilete, mai ales pentru sborul lui Vlaicu.

Să ne fie deci lozinca: La revedere la Blaj.

Prietinul.

Biroul central al partidului național român e mutat la Arad, strada Zrinyi Nr. 1.a. Scrisori menite pentru biroul central să se trimită totdeauna recomandate pe adresa: Dr. Ioan Suci, Arad, strada Zrinyi 1.a.

Adunarea populară dela Hațeg, care se ține Sâmbătă în 19 August c. (serbătoarea Schimbarea la față) promite a fi — după cum suntem avizați — una din cele mai mari și mai cercetate. Românimea din Țara Hațegului va lua parte în masă, dar vor sosi Români și din locuri mai depărtate. Cei mai mulți membri ai comitetului național și afară de acestia, o mulțime de fruntași vor fi de față. Se vor ținea discursuri însufletește și instructive.

Salutăm adunarea dela Hațeg și îi dorim succese depline.

Scrisoare deschisă către un învățător tinăr.

Dragă Prietino!

Din scrisoarea ta trimisă în zilele trecute am luat cu plăcere la cunoștință, că ți-ai ajuns scopul, fiind ales cu aclamațiune la școala din frunțașă comună I.... Primește sincerile mele felicitări!!

Eu, ca prietin din copilărie și mai versat în ale învățământului, funcționând de mai mulți ani, nu pot întrelăsa de a nu-ți arăta încât-va calea pe care ai să mergi în cariera, ce ți-ai ales.

Ești tinăr, ai ieșit abia acum de pe băncile institutului, unde în decurs de 4 ani ți-ai însușit în destul cunoștințele, ce ai a le turna în frageda minte a micilor copilași, ce ți se vor încredința ție ca luminător al al poporului. Cunoști însă totul numai din teorie și știi bine cum zicea de multe ori talentatul nostru profesor de pedagogie, că teoria fără praxă nu plătește nimic — este moartă, întocmai ca credința fără fapte. Aceste două noțiuni stau în strânsă legătură una cu alta și nu cedează nici una în favorul celeilalte, ci merg paralel. Vei cerca deci să-ți câștigi și praxa, pentru care, iată, că ți-a sosit ocazia.

Știu, că ești însuflețit de idei nobile și sublime, ești inzestrat cu cunoștințe frumoase, ești tinăr, cu puteri noi și recreate, deci cu tot dreptul pot spera, că-ți vei depune toate forțele întru înaintarea și prosperarea poporului nostru, care — durere — și astăzi, în secolul luminilor, zace învăluit în negrul întunec al neștiinții. Silește-te a-l atrage spre învățatură, făcându-l a-și trimite regulat și cu drag copilașii la mărșă, „*templu al muzelor*”, din care se reflectează lumina și razele științii, întocmai ca dintr'un far.

Vei întâmpina de multe ori în această frumoasă, dar prea spinoasă carieră, grele obstacole. Nu despera însă, nu te descuraja, ci lucră cu puteri îndoite întru delăturarea lor și fii sigur, că ai să ieși învingător, triumfător. Să ai totdeauna în vedere proverbul: „*Non despera, sed spera!*”

Fii mândru de numele de învățător și nu uita nici odată de funcția, ce ocupi, pentru-că precum e învățătorul, așa e și poporul. Știi bine, că: „*oglinza viitorului unei națiuni, e învățătorul*”. Dacă învățătorul nu-și împlinește cu sfințenie datorința sa, face un păcat strigător la cer, pentru-că nu ține în întunec numai un individ sau doi, ci generații preste generații, cât timp funcționează. Deci un

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Catastrofa Husarilor la Maglai. 1878.

I.

Abia ajunsese în odaia sa *Caimacamul* (locuitor al marelui vizir la Turci) din Maglai și gendarmii alergau deja de-a lungul și de-a latul întregului edificiu. Pe toți impiegații îi chemase caimacamul la sine. Toți se adunară în câteva clipe, dar nici unul nu știa cu siguranță, de ce este vorba. Însă fiește-care era convins, că obiectul desbaterii poate fi numai întâmplarea a cărei veste ca un trăznet se lătuise în seara premergătoare în tot orașul: — Predarea Bosniei Austro-Ungariei.

Cu ochi examinători privea Caimacamul dacă nu cumva lipsește cineva. După ce se convinsese despre prezența tuturor impiegaților, dădu un semn tinărului secretar, care ridicându-se, cu voce serioasă și solemnă spuse următoarele:

Din Tuzla (reședința cercului de care se ține Maglai) a sosit o emernamă, (ordin). În înțelesul acesteia la pertractarea tuturor reprezentanților din toate țările, a-

dunați în Berlin, s'a hotărât ca vecinii noștri Austriacii și Ungurii să intre în Bosnia. Cu hotărârea aceasta și Sultanul se învoiește. Emernama precizează cum să ne purtăm, dacă vor intra Austriacii și Ungurii în Bosnia.

Aci secretarul făcu o mică pauză. Liniște adâncă. Toți cei prezenți priveau cu atenție încordată spre tânărul funcționar.

În rândul prim sta căruntul Aga*) Hadzi**) Selim care de când s'a pomenit, a fost cel mai bun orator în tot conacul.

Ochii îi fulgeră amenințători, buzele îi tremură ca și când numai forțat ar putea înăduși în sine expresiunea furiei.

Ordinul dispune — continuă secretarul — că hotărârii congregațiunii din Berlin nimeni să nu se opună. Chestia e deja rezolvată.

Prima noastră datorință în Conac este, a îngriji, că liniștea și ordinea să nu fie conturbate.

Cine-și ridică mâna contra Austriei, o ridică contra Sultanului, fiind că voința Sultanului e aceasta. E datorința noastră

*) Comandant militar.

**) Muzulman, care a cercetat Mecca și ea semn de distincție are dreptul de-a purta turban verde.

dară ca să liniștim poporul. Drept aceea trebuie dat poporului a înțelege, că toată opunerea e zadarnică, chiar de s'ar rescu la toată Bosnia și Herțegovina, până la cel din urmă locuitor. Să înconjurăm dar ori ce jertfe.

Cu aceasta secretarul își termină ce avu de spus și-și ocupă locul său.

O mare mișcare și un murmur de nemulțumire se auzi în grupul funcționarilor, după aceasta se auzi glasul aspru și ascuțit al lui Aga Hadzi Selim:

— Eu sunt primul, care mă despart de voi!

Toți ochii se ațintiră asupra lui Aga Selim. — Aceasta însă nu-l conturbă de loc. Rezoluit privi el în jurul său și repetă: «Da!, mă despart de voi. Cine e adevărat Bosniac, acela să prindă arma!»

Cadiul (Judele muzulman) răspunse lui Aga Selim cu următoarea întrebare: — N'-ai auzit ce ne-a anunțat Sultanul?

— De ce nu ne-a anunțat nouă, că vrea să predea țara — replică Aga Selim. — Ori e aceasta o procedură justă că ei voiesc să predea Bosnia fără știrea noastră, ca și când noi nici nu am exista. Repet că acest ordin eu nu'l iau la cunoștință.

— Mai încet, nu cu atâta foc — îl intrerupse calmul Numan Effendi*). Căci noi aci nu putem decide, dacă cu drept sau fără drept am fost predați Austro-Ungariei. — Acum numai cu aceea să ne ocupăm că oare nu ar fi o nebulie să ne opunem. Care e părerea voastră — întrebă el pe colegii săi?

Nu duce la nici un rezultat — se auzi din mai multe părți.

— Datorința noastră e a nu privi cele întâmplăte, cu mâinile în șold, — protestă Aga Selim, care nu se lăsa a fi convins.

— Nu ar putea ști ce fac celelalte orașe? — întrebă unii.

Caimacamul ascultă liniștit toată discuția din care se putu convinge, că majoritatea desăproabă opunerea; singur Aga Selim și unul sau doi din prietini săi însă nu se pot împăca cu hotărârile Sultanului.

Caimacamul venise din Constantinopol (așa dar era Turc nu Bosniac) și nu știa limba bosniacă perfect. Însă pricepu și el despre ce e vorba, ce fel de păreri și ce îndoiele se ivesc.

*) Nume care se dă funcționarilor civili de rang mai înalt.

invățător bun este binecuvântat de toți oamenii, iar numele lui rămâne etern în sufletul poporului și zburând din bătrân în tinăr, se va păstra în mod tradițional; până când un invățător nedemn de chemarea sa, va fi blăstămat și oropsit nu numai de oameni, ci și de Dumnezeu.

Vei vedea și tu câtă fericire și mulțămire sufletească vei simți, când după un an greu de muncă, vei constata, că sămânța sămănată n-a fost aruncată în pustiu, ci a adus rod îmbelsugat. Câtă fericire vei simți la examen, când vei vedea, că micul copilăș, care în toamnă era așa de timid, naiv și prostuț, acum răspunde cu fruntea senină, clar și respicat! Te asigur, că ai să uiți toate chinurile și suferințele întâmpinate și iuvuluntar exclami: „De m-aș naște de o sută de ori, numai invățător m-aș face!”

Nu strică, dacă-ți amintesc cum ai să te porți atât în școală față de elevi, cât și în societatea omenească.

Iată mâne-poimâne suntem în pragul noului an școlar și vom avea a lucra cu zel și abnegațiune iar un an de muncă. Depinde dela invățător cum își face această muncă: sau ușoară, sau apoi o trudă, un lucru neplăcut, care-l îndeplinește numai de silă. — Nu e scopul nostru a merge în școală numai pentru ochii superiorilor, sau pentru a ne ținea oarele oficioase, ca să nu avem neplăceri, ci sfânta noastră datorință este: să muncim cu drag și să dovedim spor în urmă.

Deci înainte de a intra în școală, înainte de a începe prelegerile, acum când ești în vacanță, fă-ți planul de învățământ, după care ai să te ții tot anul. Imparte-l pe anul întreg, pe luni, săptămâni, ba chiar și în zile. Procedând astfel vei ști totdeauna cum stai cu materialul și nu vei fi avizat în anumite împrejurări să percurgi cu pași grăbiți, împovărând mintea și capul copilășului cu prea multă lecțiune. Să ai în vedere postulatul: „Non multa, sed multum” și „Non scholae, sed vitae discimus”. Nu băga în mintea copilului noțiuni abstracte și superficiale, ci tot ce predai, să fie temeinic predat și de folos.

Față de copii fi blând și indulgent. Un invățător bun nu trebuie să se supere, să se aprindă pentru toate nimiciurile, ci calm și cu sânge rece să primească tot, ce-i vine înainte. Prin blândețe vei câștiga inima copilului și el te va iubi și respecta nu numai acum, când este pe băncile școlii, ci în toată viața sa; prin asprime însă îl vei îndepărta cu totul și el va privi în

tine un dușman, un asupritor și și va face datorința nu din atragere, ci de frica pedepșii.

Invățătorul încă este un „rege”, iar dacă regele domnește în mod despot, tiran și terorizator, e urât și urgisit de poporul său. Așa dară nu prin arma terorizării, care în cele mai multe școli este „nuiaua”, se menține autoritatea invățătorului și disciplina, ci prin cuvinte blânde și frumoașe, încât micul elev să vină la convingerea, că a greșit, iar părându-i rău — să dovedească îndreptare. Deci ține minte: abandonează nuiaua și vei vedea, că tractând blând cu elevii, nu vei fi silit a-o introduce.

Când predai lecțiunea, concentrează-ți toate forțele, ca prin cuvinte atrăgătoare să îi încorodată mintea elevilor, ca astfel deja în școală să-și învețe lecțiunea. Să mă crezi, că o lecțiune învățată împreună, se întipărește adânc în memoria copiilor și cu greu o uită.

Nu uita a crește din elevi fii credincioși ai bisericii, dar tot-odată și cetățeni adevărați ai patriei-mame, care ne hrănește și ne încălzește. Un cetățean adevărat pe lângă iubirea și credința în Atotputernicul Dumnezeu, își va iubi și apăra și scumpa patrie, în care s-a născut. Deci ai datorință a desvolta și infiltra în sufletul elevilor aceste două sentimente.

Dedă-i pe elevi a cinsti și respecta pe toți oamenii, pentru-că așa-i place și lui Dumnezeu și oamenilor.

Învăță-i, pe lângă limba maternă, și limba patriei-mame, de care azi avem mare lipsă. În tinerețe copilul o învață lesne, iar foloasele ei le va trage mai târziu, când pășind în viața practică, își va putea exprima ceea ce gândește, și în altă limbă. Nu va fi silit a se duce întotdeauna la notarul sau altul, care a avut norocirea a învăța limba statului, ci singur își va ceti și-și va face aceea, ce are lipsă. Iată deci un bun pas spre progres, pentru care îți va mulțămii.

În cazuri, că un elev nu-i preparat, nu te infuria, nu te năcăji, pentru-că sau tu la predare n-ai avut dispoziție și ai predat fără de a fi înțeles de toți elevii, sau poate elevul n-a fost destul de dispus, sau poate a fost morbos, ori reținut de părinți pentru lucrurile casii. Nu-l pedepși, zic, ci explică-i din nou și-i fă pe toți să înțeleagă.

Ținând cont de staturile mele, te asigur, că-ți vei face cariera plăcută și nu se va adevăra proverbul vechiu: „Quem dii odere, paedagogum fecere”, ci vei zice și tu, ca

alți mulți colegi conștii: „Pe cine l-a iubit Dumnezeu, l-a făcut invățător”, și că cariera invățătoarească este cea mai frumoasă, pentru-că prin mâinile invățătorilor trec toți, dela Vlădică până la opincă și dela împărat până la cel din urmă ostaș.

Nu te mulțămii numai cu cele învățate în institut, ci continuă învăța și cetește. În comunele rurale vii prea puțin în atingere cu inteligența, de oare-ce nu găsești, pentru aceea cetește și iar cetește, căci altcum ești expus a te rustifica cu desăvârșire. În cărți și foi nu numai, că vei afla multe lucruri frumoase și folositoare, de cari ai mare lipsă în viața practică, dar vei găsi și un bun remediu contra plictisului și a urâtului.

În societatea omenească, ai grije cum te porți. Fii întru toate de model, ca să nu ți-să poată imputa, că ca invățător nu ști cum să te afli. Ferește-te de societățile rele, iar cu oamenii demoralizați și pătimiși nu te însoți, pentru-că „Mala exempla trahunt”. Ce vor zice oamenii, dacă te or vedea făcând abuzuri?! Vei fi espus criticii lor, care este cu mult mai aspră, decât a oamenilor cu carte. Fii deci mândru de numele de invățător și grijește să nu-l necinstești!!

Nu te încrede în ori și cine și nu ți spune secretul tău la tot omul, pentru-că așa e lumea de azi, când nici nu gândești, atunci te tradează și te demască. Caută-ți deci prietini de calibrul tău!

În sfârșit incheiu scrisoarea mea, rugând pe Prea bunul Dumnezeu să-și verse darurile sale peste munca ta, ca astfel să putem număra în ceata invățătoarească încă un apostol, un picner al culturii, care propovăduiește cu devotament lumina în popor, făcând astfel cinste învățătorimii și institutului din care ai ieșit.

Primește o cordială strângere de mână!

Poarta Branului la ziua Crucii 1911.

al tău coleg și prietin,
Emil Reit,
Invățător.

Aviațiunea română.

— Primul aviator român, inginerul A. Vlaicu la Blaj. —

Cu prilejul serbărilor culturale, cari vor avea loc în Blaj la 28, 29, 30 August st. n. obștea românească va avea rara fericire de a se desfășura în zborul aviatorului nostru A. Vlaicu, care a ținut să înalțe nimbul serbărilor prin zborul său cu aparatul cel mai nou construit după sistemul propriu. — Zborul inginerului Vlaicu va fi

un frumos gest în pervazul serbărilor jubilare a culturii române. Români de prețutindenea, grăbiți a fi martori ai acestui triumf al științei române. Nu întârziati a a răspăti cu obolul vostru nizuințele și jertfa ce aduce un fiu al neamului și țării noastre pe altarul științei universale.

Spre orientare avizăm P. T. public românesc, că zborul va avea loc în a doua zi a serbărilor: Marți în 29 August sau la caz de timp nefavorabil Miercuri în 30 August st. n. între orele 5—7 d. a.

Bilete de participare de persoană:

1. Loc I. 10 cor.
2. „ II. 5 „
3. „ III. 2 „
4. „ IV. 1 „

Anunțările să se facă necondiționat până la 25 August, ca comitetul aranjator să poată lua măsurile pentru trenurile de lipsă, trimițându-se de-odată prețul biletelor la adresa: Ioan F. Negruțiu jun. inginer, Blaj (Bałázsfalva).

Comitetul aranjator.

N. B. Gazetele românești sunt rugate să publice acest anunț în proximal număr și în numerii consecutivi.

O frumoasă sărbătoare națională.

Adunarea despărțământului Bran.

— 15 August n. 1911.

Despărțământul brănean al Asociațiunii și-a ținut obicinuita-i adunare generală, în ziua de 13 August stil nou, cu o solemnitate înălțătoare și într'un avânt îmbucurător, mulțumită unor împrejurări cu totul favorabile, în care s'a desfășurat această festivitate curat românească.

Parcă și natura, care în curs de două săptămâni se deprinsese să ascundă pe fermecătorul ei rege într'o haină posomorâtă și plină de umezeală pătrunzătoare, se hotărâse, de astă-dată, să îmbrace o mantie albastră și senină, spre a putea invita la sărbătoare, cu destulă încredere în succesul obținut, pe oaspeții cari se grăbiseră să vină din toate părțile, într'un număr destul de impunător.

Potrivit programului stabilit de mai înainte, părintele Ghiță Babeș din Sobodol, sprintenul și inimosul director al despărțământului nostru, care nu crută nici timpul, nici punge, când e vorba de chestiunile naționale și culturale, deschide ședința la ora 3 după amiază, în fața unui public ales, compus din intelectuali și țărani, strănși în secularul parc de castani, proprietatea d-lui Iuliu Pușcariu, care cu o deosebită amabilitate a pus la dispoziția comitetului această plantațiune, ce încadrează așa de frumos tabloul dela poalele păduricii de sub cetatea Branului. În spațiul închis de bine rânduiții și falnicii castani, dar în același timp și liber și primenit de aerul răcoritor al împrejurimii păduroase, au putut încăpea toți asistenții, pe cari nu i-ar fi putut cuprinde nici o sală de zid, din localitate. — În plină natură, când nu ești ținut și înțepnit în niște ziduri reci și mute, vocea este mai dulce și cuvintele pot să traducă gânduri mai libere, căci mai liberă este și adierea vântului și freamătul frunzelor. Cu câtă evlavie n'au ascultat cei de față cuvântarea căldă a directorului și disertațiunile d-lor doctorand Aurel Stoian și a părintelui Victor Pușcariu, ale căror ac-

— Sigur, că nimic nu ar ajuta, dacă ne-am opune — începe din nou Effendi Numan. Și în genere nici nu avem dreptul a debata dacă avem vr-un folos din aceasta sau nu. Suntem funcționari, așa-dară suntem datori a ne supune ordinului Sultanului.

— Nu, și de o mie de ori nu — strigă Aga Selim, îndreptându-se spre ușă.

Cadiul ridică mâna liniștitor și zise:

— Oprește-te! Îți spun că nu vom lupta și suntem datori să reținem poporul de la luptă. Nu am eu drept, fraților?

Un murmur aprobător fu răspunsul la provocarea Cadiului. Nici aceia nu cutezară a-l contrazice, cari mai înainte se arătau aplicați să sprijinească pe Aga Selim.

— Să înștiințăm noi poporul despre cele întâmplate? — întrebă mai departe Cadiul?

— Așa cred, că nu — răspuse Effendi Numan. — Ar fi greu a ținea oamenilor în frâu. Și dacă ajunge lucrul până la turburări, în locul prim noi suntem responsabili și numai într-a doua linie Austriacii. Deci mai conștii e să tăcem, până ce putem.

— Ai toată dreptatea — observă Cadiul. Vom tăcea, — și, vei tăcea și tu Selim Aga.

Cadiul își aținti ochii spre Aga Selim, care sta îmbufnat la locul său. Recunoscu și el că opunerea sa de o camdată nu ar avea nici un folos.

— Voi tăcea — răspuse el reținându-se. Luați însă la cunoștință, cum va ridica cineva arma, eu voi fi cel dintâiu care îl voi urma.

— Aceasta o poți face, — zise Cadiul. Numai din atăța poporul.

De sine se va revolta poporul exclamă Aga Selim. Pe ori și cine îl va revolta jocul care-l fac cu noi cei din Stambul (Constantinopol). Ani de-a rândul ne-au apăsât și ne-au chinuit, și acum ne dau pe mâna necredincioșilor.

— Cine are poftă de luptă, acela să lupte — îl intrerupse Effendi Numan. Noi nu avem poftă de așa ceva. Căci noi nici soldați, nici muniție și nici ordin nu am primit dela Sultan pentru așa ceva.

— De aceasta, nici că avem lipsă — începu din nou vorba Aga Selim, însă Cadiul îl liniști cu următoarele cuvinte:

Să nu pierdem timpul cu fleacuri, de oarece și așa știm de ce avem să ne ținem.

Caimacamul se sculă și funcționarii se pregătiră de plecare. Aga Selim cu prietini săi Mujaga și Omer, fură primii cari părăsiră localul. Effendi Numan, mai luă odată cuvântul spunând următoarele:

Fraților! Timpurile sunt grele. Un singur om poate răscula tot orașul și atunci noi toți câți suntem aici nu am fi în stare să-l liniștim. Să mergem cu toții acasă. Avem arme. Așa dar dacă ne atacă, să ne apărăm. De ne lasă în pace, atunci și noi liniștiți vom aștepta armata austro-ungară și vom înștiința pe comandant că noi nu voim să ne răsvrătim.

Cuvintele lui Effendi Numan au fost primite cu entuziasm și cu impresia bună a acestor cuvinte se depărțară funcționarii ceilalți din odaia caimacamului.

Ahmed fusese martor mut al debaterii viroase din Conac. Afară de Aga Hadzi Selim și cei doi prietini ai săi, el era singurul, care era însuflețit pentru luptă și pentru opunere. Din toată inima ar fi îndemnat și sprijinit pe Aga Selim, dacă nu s'ar fi temut de prezența superiorilor săi. Autoritatea lor însă pierduse foarte mult înaintea lui. Pe ei nu i-a putut pricepe iar pe Aga Selim, îl preamă-

rea în sine. La revărsatul zorilor era încă în cafenea.

Cafegiul era de origine Arab, adus de un Beg bosniac cu câțiva ani înainte, din Mecca. Oaspeții puținei ce erau în local, ferește, că numai despre venirea Austriacilor vorbeau.

Ce ați hotărât? — întrebă Ahmed pe un băețandru cu care s'a fost întâlnit în seara premergătoare în cafenea Bajro.

— Nimic, — răspuse acela. S-au adunat cam vre-o 150 de persoane. Numai fier și oțel; dar fiecare era de altă părere. În fine toți fură de părere ca să observe atitudinea celorlalți și cu asta s-au dus toți pe acasă.

Ahmed întristat, clătina din cap. Bătrânii sunt contra luptei — Tinerii nu se pot uni. Ce se va alege? Și mai mult se întristă eșind pe stradă, care deja era plină de oameni. La prima privire se putea observa, că perplezitatea de ieri se schimbă într'o descunjurare vădită. Partea cea mai mare din prăvălii nici nu erau deschise, porțile erau închise și baricadate iar trecătorii veniau și mergeau posomorâți. Nici urmă de bucurie pentru lupta, la care se așteptase Ahmed. Tână,

cente dulcose și în ton de predică bisericăască atingeau dulce și sonor urechile participanților.

Cu verva-i cunoșcută și în fraze bine rostite și simțite, părintele Ghiță Babeș a izbutit să deștepte în auditor tot interesul pentru cea mai veche și mai folositoare instituțiune culturală a Românilor de sub coroana Sf. Ștefan. După ce a arătat, că nobilul scop al Asociațiunii este de a răspândi lumină în popor și de a făuri o cultură națională, s'a silit și a reușit să dovedească, că acela care a dat expresie dorinței — ce de sigur era în sufletele tuturor luptătorilor intelectuali, de pe la anii 1860 și 61—de a se întemeia o societate culturală, împrejurul căreia să se strângă toate forțele românești, a fost pretorul de vremuri, Pușcariu, venerabilul bătrân de astăzi, Ioan cav. de Pușcariu, care și-a dobândit stătea titluri de glorie pentru reînnoșirea și propășirea poporului nostru obidit. Acest adevăr istoric a fost recunoscut de marele nostru Arhiepiscop, Andreiu Baron de Șaguna, ceea ce a și contribuit la lămurirea definitivă a acestei chestiuni, așa încât astăzi nimeni nu mai poate contesta meritul netăgăduit al valorosului fost membru la Curtea de Casație din Pesta și actualmente membru al Academiei Române. Miezul cuvântării d-lui director l'a format tocmai argumentația strânsă pentru elucidarea chestiunii amintite mai sus.

Profitând de împrejurarea fericită că Asociațiunea jubilează acum existența ei de 50 ani, în care răstimp mult bine va fi adus neamului românesc, părintele Babeș își permite a face la sfârșitul discursului său de deschidere, o laudabilă și motivată propunere ca: Brăneii să înființeze un fund, ce să poarte numele inițiatorului acestei instituțiuni, adică »Fundațiunea Ioan cav. de Pușcariu«, din care să se întretină, în Bran, un muzeu etnografic și o bibliotecă populară. Propunerea a fost primită cu un entuziasm puternic, care a și fost imediat tradus în fapt real printr-o subscripție, al cărei rezultat a fost suma ridicată peste cifra de una mie coroane, acoperită în mare parte de către membrii număroși ai familiei Pușcariu.

Se dă apoi cuvântul d-lui secretar ad-hoc, învățătorului I. Pușcariu, care în absența secretarului Nicolae Runceanu, dă citire raportului anual, din care transpiră o notă foarte jignitoare pentru majoritatea preoților și învățătorilor din Bran, fiindcă se desinteresează de bunul mers al despărțământului. Procesul verbal al adunării generale din anul trecut, ținută la biserică din Moșciul inferior, mai cuprinde mențiunea premiilor acordate femeilor cari s'au distinse în lucrările de țesături și cusături ce împodobiseră frumoasa expozițiune, aranjată cu mult gust și pricepere. Cu acest prilej au fost cumpărate câteva obiecte și trimise Comitetului central din Sibiu. În același timp se amintește, că conferința profesorului I. Clinciu »Din trecutul Branului« a fost publicată în revista Asociațiunii »Transilvania«.

După aceea vine rândul d-lui bibliotecar, Ioan Buta, învățător în Sohodol, care constată, că în urma hotărârii ce s'a luat de comitet, de a se transforma mica bibliotecă dela centru într'una ambulantă, numărul cetitorilor între țărani a crescut în chip multumitor, ceea ce a și contribuit la sporirea membrilor societății, căci în Sohodol sunt astăzi 37 și

sunt speranțe că pe viitor se vor înmulți, în proporție, adică, cu răspândirea gustului de lectură, care aduce cu sine convingerea de a se sprijini cât mai mult, orice activitate culturală națională, fiind în folosul neamului.

Spre a se da o mai mare intenzitate propagandei pentru ridicarea nivelului intelectual și moral între fii poporului, de către preoți și învățători, cari nu pot și nu trebuie să rămână indiferenți față de această nobilă mișcare și îndreptare spre lumină, P. S. S. Arhimandrit și Vicar al Mitropoliei, Dr. Ilarion Pușcariu, face mai multe propuneri, la cari se alătură și profesorul I. Clinciu și pe care le primește în aplauze întreaga adunare generală.

În cele din urmă, d-nul director mulțumește tuturor asistenților pentru extrema bunăvoință și interes manifestat acestei adunări și roagă publicul să dea ascultare conferențelor anunțate.

Doctorandul Aurel Stoian a vorbit despre igiena populară, amestecând în vorbire și recitarea câtorva descânțece, cari au format partea veselă a conferinței. Fondul disertațiunii a fost tristă constatare, că poporul incult se conduce de multe ori de șarlatani și femei speculante, care grăbesc cu o zi mai înainte desnodământul fatal al boalei, însoțită de moarte. Numai prin știința de carte se pot înlătura descânțecile și fermecelile, cari sunt în o evidentă contradicție cu medicina și nenorocesc corpurile și sufletele ignorante și superstițioase.

A doua conferință a fost ținută de părintele Victor Pușcariu, care a căutat să ne arate cum trebuie să venerăm figurile mărețe din istoria noastră bisericească și națională, scoțând în relief mai cu seamă pe marele și sfântul Arhiepiscop Andreiu, — înțelegând pe Șaguna — care parte a vorbirii a și format sămburele ei.

Mai era la ordinea zilei și o a treia conferință, a d-lui învățător Emilian Reit din Poartă, care avea să discute despre îmbunătățirea rasei vitelor. Fiind însă timpul înaintat, d-nul director a rugat pe d-nul conferențiar să dezvolte această chestiune economică în una din viitoarele șezători literare, în fața țărănilor, pe cari i va interesa, în deosebi, o astfel de lecțiune folositoare.

Conferențele amintite au fost ascultate cu atențiune încordată din partea auditorilor, cari au răsplătit munca binemeritată a celor doi oratori cu aplauze prelungite și cu câte un puternic: »să trăiască«, al cărui ecou a străbătut până în pământ din apropiere și în tradiționalul și srombrul castel întemeiat de Teutoni. Rătăcitoarele umbre ale acestora vor fi avut un festiv prilej de a-și încrușișă privirile cu strămoșii noștri, ale căror suflăte au putut să participe la festivalul românesc cu multă satisfacțiune văzând, că strănepoții lor nu s'au lăsat mai pe jos decât urmașii cavalerilor Crucii, cari veniseră prin părțile noastre să înfigă steagul catolicismului.

Dintre d-nii străini, cari au binevoit să ne onoreze cu prezența domniilor lor, pe lângă oaspeții din România cari petrec întreaga vacanță în Bran, mai avem de amintit numeroși vizitatori veniți din Brașov anume pentru sărbătoarea noastră națională, cum au fost: d-l G. Ranetti, cunoscutul autor și conproprietar al revistei umoristice »Furnica«, apreciată și gustată

în toate părțile locuite de Români, d-nii advocați I. G. Stoian și Poni din București, și alții, al căror nume îmi scapă. Și epoletul român din armata monarhiei a fost bine reprezentat, prin mai mulți ofițeri gentili, în frunte cu d-l general de divizie Șandru. — Din Zărnești a fost de față la serbare, d-l director al despărțământului zărneștean, inginer Ionică, căci d-nul protopop Hamza, fiind împiedecat de a veni în cursul zilei, n-a putut să ia parte cu familia d-sale decât la concertul și petrecerea de seara, ce a avut loc în »Hotelul Bran«.

Ședința solemnă a adunării generale se termină prin alegerea unei comisii pentru încasarea banilor și prin aclamarea viitorului comitet, care va conduce despărțământul. Ținându-se seamă de activitatea neobosită și cu totul desinteresată a părintelui Babeș, la propunerea făcută de d-l profesor I. Clinciu, toată adunarea aclamă pe fostul director, căruia i-se face ovațiuni și e rugat să primească sarcina onorifică de a conduce și de aci încolo despărțământul. Dimpună cu d-sa este aclamat de casier, d-l Nicolae Popovici, comerciant, de secretar d-l I. Pușcariu și de bibliotecar d-l I. Buta și pe lângă membrii fondatori, cari fac parte de drept din comitet, cum sunt: I. Clinciu, părintele G. Enescu și N. Pivariu, mai sunt aleși părintele Il. Reit, pâr. Victor Pușcariu, pâr. G. Tișca și Alexe Chițu.

Repede își termină lucrarea și comisiunea însărcinată cu strângerea banilor și la cetirea strălucitului rezultat constă-tător din sumă de aproape 1000 de coroane pentru Asociațiune și peste o mie pentru fundațiunea I. Cav. de Pușcariu, a izbucnit toată lumea în urale, de al căror răsunet se umplu întregul spațiu al parcului, ce se părea prea mic față de mișcarea zgomotoasă a publicului agitat de bucurie. Inimile și sufletele tuturor fură stăpânite de o adevărată frenezie, când s-a cetit că d-l I. Babeș, directorul fabricii de postav din Azuga, s-a făcut membru fondator al Asociațiunii, despărțământul Bran, cu suma de 400 coroane, pe care a și înaintat o la destinație prin National-Bank din Brașov, și d-l inginer Valeriu Pușcariu, directorul serviciului minelor din ministerul domeniilor din București, cu suma de 200 coroane. În urma acestei achizițiuni de distincți membri, în comitetul despărțământului Bran figurează persoane marcante, de care poate fi mândru comitetul central din Sibiu.

Se putea ceti pe figurile tuturor o veselie și satisfacțiune complectă, față de acest succes neașteptat, căci cu acest prilej s-au înscris și mai mulți membri ordinari, între cari punem pe advocatul I. G. Stoian, care venise să asiste la serbare și pe profesorul I. Stoian.

După oarecare pauză, pentru întreg publicul a fost o adevărată revelație apariția tainică a corului »Acordul«, condus de iscusitul dirigent d-l învățător Oancea și prezidat de d-l Petru Popovici din Brașov. Acordurile vibratoare ale cântecelor românești, armonizate în chip măestrit, au deșteptat și răscolit, până și în inimile cele mai recalitrante simțului muzical, stări sufletesti ascuse și emoționante. Coriștii ridicăți pe niște bănci, cu ochii ațintiți spre iubitul lor conducător, păstrau măsura cu o perfectă precizie, ceea ce făcea că răsunetul ansamblului să umple parcul de o armonie divină sorbită și gustată până și de țărani, cari nu mai avu-

seseră ocazie să asiste la o astfel de producțiune artistică.

Cu aceasta s-a sfârșit întregul program de peste zi, și după ce o parte din public a mai întârziat spre a privi la o horă frumoasă, la care se încinseseră niște țărani-nuntași, care par' că fusese anume comandată pentru a delecta pe cei de față, s-au retras cu toții pe la casele lor, pentru că și dea din nou întâlnire la ora 8 seara în saloanele hotelului Bran, unde a început concertul vocal, urmat de dans și o petrecere intimă, continuată până în zorile zilei următoare.

Două ceasuri și mai bine, membrii Acordului au înveselit publicul, îngrămădit în saloanele nu destul de încăpătoare ale hotelului Bran, dându-și toată silința să execute cu cea mai mare acurateță un program bogat și variat de cântece naționale.

Imediat după terminarea concertului s-a încins hora tradițională, învărtită de tineri și bătrâni și mișcată de arcușurile unui taraf de lăutari. După aceasta salo-nul cel mare a rămas pe seama dănsuitorilor, iar celelalte două au fost rezervate celor ce caută să-și înecă năcăzurile zilnice într-un pahar de bere sau de vin. Coriștii se așează la o masă lungă, la care iau parte și d. Ranetti, Dr. Emil Pușcariu, prof. la Univ. din Iași, Dr. Sextil Pușcariu prof. la Univ. din Cernăuți, d-nii advocați Poni și Stoian din București, poetul Alfred Moșoiu și alții cari nu se mai puteau sătura de farmecul societății băeților veseli, căci numai acest epitet s-ar potrive neobosiților coriști de sub conducerea d-lui Oancea. Cântecele nesfârșite și provocărie la câte un solo erau întrerupte numai de ciocnirea paharelor și gâlgăitul lichidelor, precum și de spiritele ascuțite dar inofensive ale d-lui G. Ranetti, care ne-a și cetit câteva strofe cu motive străne dela serbarea brăneană. Într-un târziu, a luat locul convenit între cei mai tineri decât d-sa, veteranul profesor Pant. Dima, care se resfăța între foștii săi elevi de școală și de muzică.

Pela orele 2 și 3 din noapte, începură să se mai răriască rândurile, plecând fiecare cu oarecare regrete că se desparte de coriști, cari știuseră să se achite așa de bine de binevoitoarea lor invitațiune pentru a distra pe cei cari se grăbiseră să-i asculte.

I. Clinciu.

ȘTIRI.

— 4 August v.

O pildă vrednică de imitat. D-nul Teodor Medan, funcționar de bancă, ni-a trimis suma de 40 cor. pentru următoarele scopuri: 10 cor. pentru fondul Dr. Șpan, 10 cor. pentru muzeul din Sibiu, 10 cor. pentru fondul Gazetei și 10 cor. pentru 5 abonamente la n-rul de Duminică al Gazetei. Banii au fost trimiși la locurile destinate și folosiți pentru scopurile indicate de însușitul donator.

Inchiderea cărciumelor din Brașov Suntem informați, că un număr de aproape 100 bărbați români din Scheiu, au prezentat magistratului orașului Brașov o petiție, în care cer ca cărciumele din Scheiu Brașovului să fie închise de Sâmbătă seara până Luni dimineața. Această petiție va fi pusă la ordinea zilei în una

rul zâmbea disprețuitor. Prea simțea, ce vorbe în inima Maglaenilor. Sunt îngrijiiți, întru pământurile, câmpurile, măierștele, și banii lor. Cu cât se simțea mai superior celorlalți Ahmed, acum, când și inima și-o încătușă, numai ca mai târziu cu atât mai mare curaj să-și poată apăra patria.

Singurii, la cari nu se observa nici o îngrijorare, aceia, pe cari locuitorii orașului de obicei îi încunjurau, erau țiganii nomazi, și alte asemenea figuri. Aceștia se bucurau de revoluția ce avea să fie, în speranță că vor putea pescui în turbure. Și cu o veselie nespusă își zăngăneau armele, pe cari numai D-zeu știe de unde și-le vor fi adunat.

Precum se urca soarele, în aceiaș măsură creștea și curajul acelora, cari în ziua premergătoare se lăudau cu eroismul lor. În cafeneaua Bajro de fapt se înbulzau eroii făcând o astfel de larmă, încât nime nu-și mai pricepea nici cuvântul propriu.

— U boji! La luptă! era parola generală.

Partidul contrar fu silit în fine a se retrage și-a lăsa singuri pe cei setoși de luptă. Între aceștia se iscă momentan un mare zgomot. Toți năvăliră spre ușe și

într'un moment localul fu gol. Cu toții plecară în piața cea mare la »ciarșija«, (bazar) unde *Aga Hadzi Selim* sta ca un erou victorios. El ținea un steag în mână cu vârful prăjinii implantat în pământ.

Glasuri înăbușite salutau flamura legănată de vânt; sute și sute de oameni ațâneau ochii spre simbolul luptei. Însă curios lucru: în grupă abia se afla vr-un cetățean din Maglai. Massa consta afară de puține excepțiuni numai din servitori, popor de rând din provincii și din țigani adunați aici din toate părțile lumii. Probabil că pe cei dintâi curiozitatea îi adusesse aci; la cei din urmă le lăsa însă gura apă după luptă, dar nu contra *Șvabilor* cum numiau ei pe Austriaci, ci luptă contra prăvălilor pline a Bosniacilor.

Din o stradă laterală se apropie un mic grup, aducând în mijloc un bătrân moșneag palid, pe *Omer Aga Muklar*, primarul orașului. Era cunoscut în oraș, că la dânsul se află munițiunea și armele, cari i-au fost încredințate din partea regimului turcesc. Era un obicei din timpurile viforoase de mai înainte, că regimul ținea magazine de arme sub paza oame-nilor de încredere, pentru eventuale lip-suri, căci nu se putea ști când vor sosi acele timpuri. Massa alergă îndată spre

Omer Aga, pentru a-le preda armele. Și înzadar protestă bătrânul, înzadar le spuse că armele sunt avere streină încredințată lui spre păstrare și pe care el nu are dreptul să le-o predea. Nici nu ascultară cuvintele lui ci prinzându-l în mâni și împingându-l de la spate, îi duseră până la magazinul de arme. Sute și sute de mâni se pregăteau să spargă ușa.

În fine chiar și Muktarul crezu, că toată rezistența e zadarnică și deschise ușa. Cât ai bate în palmei localul fu plin. Și deoarece în magazinul strămt nu se putu efeptul împărțirea, în pripă fură scoase toate armele în stradă. Aci apoi s'a iscat o încăierare strajnică pentru puștile în parte ruglitate; lăzile cu muniție fură sparte, pentru a-și umplea buzunarele; în zelul cel fără margini însă partea cea mai mare din muniție fu risipită pe pardoseală. Ahmed cu cei doi prietini ai săi încă ajunse în încăierare. După ce-și primiră puștile și cartuzele, ieșiră din vâlmășeală. Și-și luară drumul spre ciarșija, căci în tot colțul de stradă puteau să vadă ceva nou și interesant.

Ajungând la *Aga Hadzi Selim*, acesta îi oprî. Era rău dispus; poate zgomotul era mare, așa-dară mare însuflețire, și cu toate acestea lui nu-i convenea aceasta.

Unde au rămas cetățenii băstinași din Maglai? Ca și când intenționat s'ar ținea retrași. Pe lângă aceasta veștile contradicțoare despre armata austro-ungară! Inimicul se vedea când ici când colo — Unii spuneau că inimicul se apropie cu o putere colosală, alții mărturiseau, că armata austriacă e numai cât un pumn. Iar alții știau că trupe regulate turcești se apropie de graniță, că să alunge pe Austriaci. Știrea aceasta interesa mai mult pe *Aga Selim*, căci dacă acesta era adevărul, atunci toate se vor schimba spre bine.

— Numai de-am ști ce fac ai noștrii, — zise *Aga Selim* plecându-și îngân-durat capul.

Atunci, ridicând din umeri, Ahmed răspunse:

— Aceasta foarte ușor o poți știi; nu ai de cât să trimiți câțiva spioni.

— Dar de unde se îi iau; nu am încredere în nici unul din aceștia. Acum, chiuie, jubilează și fac zgomot, după aceea nu mai sunt de nici un folos.

Provocându-se la sine și la cei doi prietini ai săi, Ahmed hotărându-se iute și degrabă, zise.

— Trimite-ne pe noi trei. Ne vom

din ședințele conziliului comunal și suntem siguri, că această acțiune atât de salutară pentru binele poporului nostru din Scheiu va fi sprijinită cu toată căldura de către membri români ai reprezentanței.

† **Anton I. Purcherea.** Marti a fost înmormântat în cimitierul bisericii Sf. Nicolae din Scheiu Brașovului venerabilul bătrân nonagenar Anton I. Purcherea, un vrednic fruntaș al poporului nostru din Scheiu, care s'a bucurat de multă trecere în mijlocul poporului și al intelectualilor Brașoveni, până la adâncile sale bătrânețe. A fost pe vremuri un negustor harnic și cu vază, care și-a crescut în cinste familia sa numeroasă, a făcut parte din corporațiunile bisericii Sf. Nicolae și a fost până aproape de sfârșitul vieții sale un cercetător zilnic al casinei române, al cărui membru zelos a fost.

Odihnească în pacer!

Accident mortal la o fabrică din Azuga. Din Azuga se scrie: La fabrica de ciment E. Eriler & Cie din localitate, lucrătorii Nicolae Merișiu și Ioan Vlădăreanu români din Transilvania, fiind apucați de o curea de transmisiune, ce sărise de pe una din roți, au fost omorâți. Primul a încetat din viață după o jumătate de oră, iar Vlădăreanu a fost făcut zeci de bucăți. Autoritățile locale a făcut imediat cercetări. Toți lucrătorii acestei fabrici fiind asigurați contra accidentelor, familiile decedaților vor primi despăgubiri.

Palatele culturale gr. cat. din Arad — scrie »Unirea« — sunt aproape a fi puse sub coperiș. Două edificii impozante, cuprind 32 locuințe cu peste 100 chilii, apoi jur în jur pivnițe și 8 bolte în două strade. La casa parohială încă se lucră în strada sfântului Ștefan n. 3-b și pe 1-a Noemvrie a. c. se va preda destinațiunei. Ce schimbări de odată, ca prin farmec. Unde mai ieri, alaltăieri cucute cu alte burueni cât omul vesteau mizeria, mai bine zis, nepăsarea noastră, astăzi palate pompoase vor să împodobească orașul, iar preotul se scapă de a mai fi cu cortul în spate și de multele șicanări și amăreli, la cari de multe ori era expus pentru cvarțitul închiriat.

Aviațiunea română. Din București ni se scrie: Marti după amiază a avut loc pe câmpul dela Cotroceni solemnitatea înăunțării școlii de aviație militară, din care prilegiu prințul Valentin Bibescu a predat ministeriului de războiu noul său aparat »Bleriot«, pe care d-sa l-a oferit gratuit școlii de pilotaj militar de sub direcțiunea sa. După terminarea solemnității, care a fost împreună cu un serviciu divin, principele Bibescu s'a suit în noul său aparat și a pornit la ora 7 și 10 minute seara spre cupolele platoului Cotroceni, a făcut un viraj reușit și atingând înălțimea de 400 metri a trecut pe la Chitila, Otopeni, Băneasa, pe deasupra hipodromului, Căi Victoriei, Cișmigiuului și după un zbor de 40 kilometri efectuat în timp de 20 minute, a aterisat în condițiuni excelente, din punctul de unde a plecat. Abilul pilot a fost viu felicitat de dl general Popovici și de toți cei prezenți.

După sosirea principelui Bibescu dl Vlaicu și-a scos aparatul său din hangar și a făcut deasemenea câteva zboruri răsuite.

Librării românești s'au deschis în timpul mai nou în câteva orașele de ale noas-

tre, de unii din tinerii noștri inteligenți și harnici, asupra cărora atragem atenția publicului nostru.

Astfel este în *Orăștie* librăria d-lui *Sebastian Bornemisa*, aranjată frumos și cu asortiment bogat.

În *Făgăraș* a deschis librăria dl *Ieronim Preda*, singura librărie pentru Români din Țara Oltului.

În *Beiuș* s'a întemeiat societatea pe acții »*Doina*« din *Beiuș*, care și-a început activitatea la 31 Iulie n. c. Noua societate are tipografie, legătorie și librărie și numără între acționari o seamă de oameni aleși din partea locului. Conducător este dl *Lucian Bolcaș*.

Muzică la promenadă. Măne, Vineri, la orele 11 și jumătate va cânta muzica orașului la promenada de jos.

Avis. Recomandăm cu căldură ardenilor noștri, cari vizitează orașul București, restaurantul »*La vârful cu dor*« al d-ilor N. Ionescu și N. Vlădescu din București, Calea Rahovei Nr. 1, unde li se servesc beuturi și mâncări bune și cu prețuri moderate.

Un scriitor de avocat cu praxă bună, pe lângă condițiuni favorabile află aplicare imediat în cancelaria subscrișului, Dr. *Dionisie Roman*, avocat în *Mediaș* (*Medgyes*).

S'a perdut o cheie dela o cassă *Wertheim* azi-dimineață pe strada Aței sau strada *Porții*. Aflătorul cheii este rugat a o preda administrației ziarului nostru, unde va primi o recompensă.

Gaut un candidat de avocat cu praxă bună. *Dr. A. Morariu*, *Elisabetopol* (*Erzsébetváros*).

Local de întâlnire pentru Români din Brașov este restaurantul *Suciu*, aflat în cel mai frumos loc al Brașovului, pe promenada de jos, lângă stațiunea tramvaiului. *Avis* Românilor călători prin Brașov.

Restaurantul *Suciu* are o bucătărie excelentă și beuturile cele mai bune și cu prețuri ieftine.

In fiecare seară cântă un taraf de lăutari.

Nu mai există nici o indolă în ziua de astăzi că făina lactată *Nestlé* este un nutriment pentru copii în totdeauna eficace, căci experiențele făcute în interval de jumătate secol au sătășit de deplin atât medicii cât și publicul și s'a dovedit că acest preparat are un efect cu totul satisfăcător în prima dezvoltare a constituției copilului, adică li ajută foarte mult, de oare-ce făina *Nestlé* se întrebuintează în multe cazuri chiar în a 3-a generație. La boale de stomac și la boale infecțioase (tuberculoză, febra tifoidă) iarăși se întrebuintează foarte des și cu deplin succes făina *Nestlé*.

Se caută o damă sau domnișoară română, pricepătoare în economia casei, ca conducătoare a menajului în *Internatul Orfelinat al Reuniunii femeilor române din Brașov* pe anul școlar 1911—12. *Doritoarele* de a ocupa acest post sunt rugate a se adresa prezentei Reuniunii *Maria B. Baiulescu*, Brașov *Strada Fântânii Nr. 34*, de unde vor primi și informațiunile necesare.

sili, ca să ajungem până la Zepce oraș apropiat de *Maglai*. Acolo vom afla vești sigure, și spre seară în tot cazul ne re-intoarcem.

Cei trei tineri nici nu așteptară răspunsul lui *Aga Selim*, ci plecară spre casă pentru a se pregăti de drum.

Massele, cari se înghesuiau în *Ciarșia* din *Maglai* în timpul acesta începură a se plictisi. Deja de oare întregi stăteau cu gura căscată pe lângă steagul desfășurat și încă nici acum nu știau ce să înceapă și ce să facă. Deodată cineva strigă.

— Să trecem pe țărmul celălalt al *Bosnei*. Da, să trecem pe țărmul celălalt, acolo unde se vor întâlni trupele austriace cu cele turcești, despre cari s'aude că înaintează de către *Zepce* spre eliberarea noastră. Câți erau acolo, toți au plecat spre *Bosna*, ca să treacă pe țărmul stâng. Trecerea a ținut cam mult, dar în fine toată trupa setoasă de luptă se afla pe țărmul stâng. Atunci ceva de tot neobișnuit se întâmplă în oraș. Ca prin farmec toate porțile cari până atunci au fost închise și baricadate, se deschisera dintr-o dată și toți locuitorii ieșiră în strade. Chiar și calmacumul încă ieși și numai

decât adună pe lângă sine pe fruntași pentru a se consulta, ce este de făcut în caz că trupa trecută pe țărmul stâng a *Bosnei* ar ataca trupele austro-ungare. Ca să nu fie consalțarea conturbată de cineva, s-au pus în conțelegere cu toți podarii cari mijloceau trecerea peste râul *Bosna* cu poduri și luntri și în curând ajunseră la un rezultat favorabil.

Toate luntrile și podurile, cu cari trecuseră ceilalți, fură aduse fără a se observa, pe malul de către *Maglai*. Așadar din partea celor trecuți nu putea fi surprins orașul.

Precauțiunea aceasta era foarte motivată. Abia trecuse o oară, și cei de pe malul celălalt, adăpostiți în jurul hanului *Delibeg*, cu mai multă înverșunare injurau pe funcționarii din *Maglai* decât pe inimi.

Trădătorii! Lași se auzia din toate părțile și când se află păcălțitura cu luntrile, atunci amărăciunea își ajunse culmea.

Cetățenii grași ca niște porci șed acasă în timpul ce noi vrem a ne jertfi, — striga un orator, indignat peste măsură.

Recomandăm magazinul nostru ca cel mai etnin și mai solid; avem toate obiectele de modă pentru dame și domni, pregătăm costume în timpul cel mai scurt. Cel mai mare asortiment în *lingerie* și *confețiune*. — *Frații Simcy*.

Chestiuni școlare.

— O carte școlară, care poate produce confuzie între învățători. —

«*Részletes tanmenet*» a 80 000/010 sz, miniszteri rend. értelmében szerkesztette *Magér Traján* gör. kel. román hitf. tanító.

Sub acest titlu a apărut în tipografia *Nichin* și cons. din *Arad* o împărțire de material pentru școlile populare nemaghiare cu ajutor de stat. O carte de felul acesta erz. o necesitate de mult simțită în lumea pedagogică și mai ales între învățătorii școlilor noastre elementare cu ajutor de stat, cari în înțelesul art. de lege XXVII din 1907 sunt obligați a înainta în fiecare an până la finea lui August, inspectorilor reg. de școlile o împărțire de material din cele 5 obiecte de învățământ ce pretinde legea să fie tractate după planul ministerial.

O împărțire de material, lucrată cu pricepere pedagogică și conștientios, ușurează în mare măsură munca învățătorilor, mai ales a celor începători și este bună călăuză în percurgerea materialului de învățământ obligat.

Un învățător, care intră în școală fără un plan de material bine stabilit, va orbeca pe cărări necunoscute și pe lângă toată silința și metodel bun, munca lui nu-și va avea rezultatul așteptat, de-oarece i-a lipsit călăuză puternică, care să-i arate pas de pas munca ce are să isprăvească și cea pe care a îndeplinit-o.

O împărțire de material stabilește o unitate în mersul învățământului nostru popular și e un mijloc de bună orientare în mâna organelor încredințate cu controlarea școlilor noastre elementare.

Sunt sigur că și d. *Mager* prin compunerea broșurei a avut intențiunea nobilă a face un bun serviciu școlii și învățătorilor noștri. Studiind broșura d-sale, cu părere de rău trebuie să constat că aceea nu va aduce rezultatul așteptat, ci din contră poate produce confuzie între învățători, ba poate devoni chiar vătămătoare învățământului nostru popular. Și iată pentru ce.

Greșala principală a broșurei d-lui *Mager* este mai ales la studiul limbii maghiare.

Atât planul ministerial; cât și cel al autorităților confesionale, împarte studiul limbii maghiare în două părți: Material de convorbire, și material de cetit și scris. În broșura d-lui *Mager* acestea sunt luate sub un singur titlu, așa că nu te poți orienta care e materialul de convorbire, care de cetit și care de scris.

Materialul de convorbire e indicat în termeni prea generali și parte mare lăsat cu totul afară. Spre demonstrarea celor de sus, să luăm diferitele clase pe rând.

La cl. I. d. e. în legătură cu obiectele despre cari s'a vorbit, trebuie să se ia și numirea numerilor fundamentali dela 1—20, adică și puțin comput în l. maghiară.

Material de comput însă la cl. I. nu e indicat nicăiri, ci asta se lasă cu totul

în grija învățătorului, ceea ce e o mare greșală a unei împărțiri de material, mai ales că aceasta scădere este la toate clasele. Nicăiri materialul de comput nu e indicat.

Materialul de convorbire în cl. III, îl formează cunoștințele fundamentale din geografie, iar în cl. IV geografia Ungariei. Acest material încă e lăsat cu totul afară. Da, e înșirat la studiul geografiei, însă e știut, că acesta, în orele de geografie este a se trata în limba română. Aceea ce e indicat în planul ministerial, ca material de limbă maghiară, este a se trata în orele de limbă maghiară, unde i-e locul. Prin urmare acest material trebuia indicat și împărțit la studiul limbii maghiare așa cum îl prevede ministrul și autoritatea confesională.

Aceasta e greșală cu atât mai regretabilă, cu cât ea obvine și la cl. V și VI. În clase materialul propriu al limbii maghiare e Istoria patriei și Constituția.

Acest material încă e lăsat afară în partea cea mai mare. E înșirat la studiile respective, însă acolo sunt a se trata în limba maternă.

Fiind, materialul de convorbire din limba maghiară, — după cum am amintit mai sus, — lăsat afară la studiul limbii maghiare, și indicat numai la studiile respective, îmi vine să cred, că autorul e de părere, că aritmetica, geografia, istoria și constituția sunt a se trata în limba maghiară. Asta ar fi o periculoasă concepție și contrară chiar legii și dispozițiilor autorităților noastre confesionale.

Pentru că iată ce zice circulara Consistorului arh. din Sibiu Nr. 11433 Școl. 1910 la pag. 2 alineatul 2: »Partea a doua (a planului mir. e dat cu ord., Nr. 80 000/910) relativ la propunerea aritmeticii, geografiei, istoriei și constituției e nouă. Din ea rezultă clar un lucru, știut de altfel și până acum, dar interpretat de unii în mod greșit, anume, rezultă că aceste materii se vor propune în orele respective exclusiv în limba română, rămânând ca unguște ele să se propună în orele următoare de limbă maghiară, în consonanță cu planul de învățământ referitor la limba maghiară». Mai departe în alineatul 3 zice: »Bine înțeles că materialul se va lua în limba română și anume, în orele de Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție exclusiv în limba română, iar în unguște se va lua din aceste materii numai ceea ce e fixat în planul despre propunerea limbii maghiare». Apoi »Legea nu cere ca tot ce se ia din aceste materii în limba română să se ia în aceeași extenziune și în limba maghiară, ci ea cere ca »despre tot ce i-a învățat în limba maternă» (pag. 82) elevii să știe ce e esențial (pag. 104) și în limba maghiară în »rezumat scurte» (pag. 105).

»Mai întâi se tratează toate din chestiune în limba română, apoi »într-o oră următoare de limbă maghiară» se iau și unguște. »În chipul acesta elevul se înțălneste (în ora de l. maghiară) cu lucruri și cu noțiuni cunoscute, el are să învețe numai numele unguște al acestora» (pag. 102) sau, cu alte cuvinte, în orele de Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție învățământul se dă ceva de ordin material, iar în cele maghiare numai ceva formal».

În urma acestora trebuie să constat, că d. *Mager* la compunerea împărțirii de material menționate, n'a fost în clar nici cu dispozițiile legii, nici cu cele ale autorităților noastre confesionale referitoare la tratarea celor 5 obiecte de învățământ.

Ar fi mai bine dacă unul dintre noi ar inota la țărmul celălalt și ar aduce luntrile și podurile — zise altul. Atunci apoi ne-am putea răsbuna.

Căldura insuportabilă potența tot mai mult furia poporului. Cu fețe cari prevesteau numai rău, înădușiți de căldura cea mare, se înghesuiau la umbra câtorva pomi din preajma hanului.

— Eto Svabee!

— Iată Șvabii!

Acest strigăt răsună pe stradele din *Maglai* producând o spaimă nespūsă. Nimeni nu știa dela cine sosise vestea. Dela sentinela din turn, care din revărsatul zilei pândea sosirea inamicului, sau dela altul? Aceasta însă nu-i mai preocupă mult timp și nu peste mult toți își uitară de hotărârea lor curajoasă și înțeleaptă de mai înainte. Femeile cu copii plângând în brațe alergau din case, după dănele servitorii cu comorile familiare, cari de mai înainte erau deja bine pachetate. Partea cea mai mare dintre ei fugeau încolo și încoace fără nici un scop; acei cari aveau ciflicii (locuințe de vară în jurul orașului) în apropiere, se sileau a ajunge la ele. În iritația cea mare nimeni nu avea grija

acelora, cari tăbărau în jurul hanului *Delibeg*.

Și oare ce s-a întâmplat cu acești eroi setoși de luptă. Și ei auziră strigătul din turn, și într-un moment toți se împrăștiră, ca puii când văd uliul. Se ascuseră toți în lanurile de cucuruz și grâu; voinicșii aruncară armele încă înainte de a vedea cel puțin un chipiu de soldat austro-ungar.

În momentul când pe drumul prăfos către *Maglai* se auziau tropote de cai și nori de praf se vedeau, iar păreții vechiului han *Delibeg* răsunau de semnalele trompetelor escadronului înaintând spre *Maglai*, din vitejii dela *Maglai* nici urmă nu se mai vedea. Cavaleriștii au fost acei soldați austriaci, cari au apărut întâiași dată înaintea orașului *Maglai*. Puteau să fie cam o sută. Ajungând la hanul *Delibeg* descălecară liniștiți și fără grije. Hanul li servi cu atențiune, și ca soldat vechiu, căci luase și el parte în bătălia dela *Crim*, știa bine de ce are lipsă un soldat și un cal obosit.

In caz că autorul e în clar cu dispozițiile legii referitor la tratarea celor 5 obiecte de inv., apoi materialul din l. maghiară expus în planul ministerial, trebuie indicat la studiul limbii maghiare, căci numai în chipul acesta împărțirea de material ar fi corectă și bună și ar satisface trebuințelor școlii și învățământului nostru popular. Așa cum se prezintă însă, nu satisface trebuințelor învățătorilor, ci din contră produce confuzie în învățământ și abateri dela dispozițiile legii școlare.

Referitor la materialul de convorbit în l. magh. ar fi încă multe de zis, încât acesta trebuie să fie în concordanță cu materialul tratat în limba românească.

D. Mager apoi, la limba maghiară a indicat atâta gramatică, cât nici în limba maternă nu se poate lua. Cred, că nici un învățător nu mă va desavua, când afirm, că tratarea epistolelor sociale, a obligațiunii, testamentului etc. chiar și în limba maternă ne dă atâta de lucru, că cu greu izbutim să face pe copii să înțeleagă rostul și recerintele ce trebuie să înțelegă aceste acte publice, decum a' face să mai vorbească și în l. maghiară despre ele.

In ceea-ce privește apoi materialul de scris și ocupațiunii în limba maghiară, acela afară de cl. II nu e indicat nicăiri, ceea-ce iarăși e o mare scădere a unei bune împărțiri de material.

Nu știu ce deprinderi de cetit vor face copiii în cl. II, dacă ei numai pe la sfârșitul lui Martie ajung să cunoască toate literile din limba maghiară. Pentru cunoașterea acelor a destul 7—8 săptămâni, căci cele mai multe sunt cunoscute din limba maternă și numai literile diferențiale ne dau puțin de lucru.

Referitor la studiul Aritmeticii și Geometriei observ, că materialul și aici pare pus așa cum e, mai mult la întâmplare, decât a fi urmarea unui studiu serios și practic. Exemplele următoare ne vor convinge despre aceasta.

La cl. II în luna Noemvrie, după-ce în săptămâna 1-a se face lărgirea cercului de numeri 1—30, în săptămâna 2-a se tratează tabela înmulțirii și numai în săptămâna a 3-a urmează adunarea și subtragerea. A lua tabela înmulțirii într'un cerc oare-care de numeri înainte de adunare și subtragere, mi-se pare nu numai neobișnuit, dar chiar contrar principiului pedagogic »dela ușor la greu«. Această greșală de altcum o întâlnim și la Iunie, Decemvrie și Ianuarie.

La cl. III în luna Noemvrie în cercul numerilor 1—200 și în Decemvrie în cercul numerilor 1—500 se pune câte două săptămâni pentru adunare, iar pentru celelalte 3 operațiuni, subtragerea, înmulțirea și diviziunea, pentru toate 3 se pune numai 1 săptămână. Aceasta încă mi-se pare un lucru greu de îndeplinit și nepedagogic.

Planul de material compus de d. Mager îngreunează munca învățătorului. Așa materialul anului V e un fel și al anului VI, e cu totul altul, la diferitele săptămâni.

Atât în planul ministrului, cât și în al consistorului, pentru anul V și VI, materialul din aritmetică e aproape același, doar că la anul VI se mai iau și frângerile vulgare. Acești doi ani de școală poate să meargă paralel, foarte bine, mai ales că aproape nici nu avem școli, unde anul V și VI să formeze clase separate. E destul ca în săptămâna 16—20, d. e., când anul V face repetiția materialului parcurs, cei din an. VI să facă cunoștința frângerilor vulgare, iar din săptămâna 21, să învețe apoi iar la o altă calcularea intereselor și celelalte.

Felul acesta de a trata aritmetica, are folos atât pentru școlari, cât și pentru învățător. De o parte ușurează munca învățătorului, iar de altă parte copiii vor fi mai puțin îngreunați. Până când cei din anul V învață lucruri noi, cei din anul VI vor face o repetiție temeinică a celor învățate și prin aceea că ei vor lucra teme mai complicate ca cei din anul V, vor dobândi o siguranță mai mare în rezolvirea diferitelor teme practice și cunoștințele câștigate vor dobândi o bază mai sigură și mai temeinică.

Despre studiul geografiei nu pot zice că are o împărțire rea, dar nici dintre cele mai nimerite nu e. Mă miră încă faptul, că materialul din Constituția patriei e indicat și la geografie și apoi cu puțină schimbare și în legătură cu istoria patriei. Ce o fi vrut autorul prin aranjarea materialului în felul acesta, nu pot să știu (?)

Un lucru greșit mi-se pare și împărțirea materialului din istoria naturală, economie și fizică la un loc.

Lucrul acesta nu l'a admis ministrul nici la planul de material înaintat de Consistorul din Sibiu, ci a îndrumat autoritatea respectivă, a separa materialul din aceste studii.

In general zis, împărțirea de material întocmită de d. Mager este neisbutită, materialul din diferitele studii indicat în termeni atât de generali și vagi, încât un învățător începător mai ales, puțin folos va avea de ea.

Faptul, că materialul din aritmetică, geografie, istoria și constituția patriei prescrie ca material de l. maghiară, în mare parte e lăsat afară la studiul limbii maghiare, poate avea ca urmare firească neaprobarea inspectorului de școli.

Iar în caz, că materialul din Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție indicat și împărțit la studiile respective, l'am trata și în orele proprii acelor studii numai în limba maghiară, atunci ne-am pune față în contradicție cu dispozițiile autorităților noastre confesionale și am face un lucru ce nici legea nu-l pretinde și bine înțeles, aceasta în dauna învățământului limbii noastre materne.

In felul acesta »împărțirea de material« întocmită de d. Mager nu numai că nu satisface așteptărilor învățătorilor și necesităților școlii noastre, ci este deosebit de păgubitoare intereselor limbii materne în școlile cu limba de propunere română.

Țara Bârsel.

inv. B-dur.

Știri de peste săptămână.

Manevrele române nu vor fi contramandate. Ministerul de război al României publică în »Monitorul Oficial« următorul comunicat: Răspândindu-se prin unele ziare diferite știri cu privire la contramandarea manevrelor din toamna a. c. pentru diferite motive, precum lipsa de furage, întreruperi de comunicație din pricina inundațiilor, ministerul face cunoscut că toate știrile de acest fel sunt simple născociri puse în circulație de rău-voitori sau de persoane interesate a nu se face manevre. Nici un moment nu s'a gândit nimeni, fie la ministerul de război, fie la marșe stat major al armatei să contramandeze manevrele; nici unul din motivele invocate prin ziare nefiind fondate și chiar de ar fi în parte unele greutăți, ele nu sunt de natură de a împedea desfășurarea manevrelor.

Din Arhidieceza gr. cat. «Unirea» anunță: Profesorii gimnaziali Alexiu Viciu și Aron Deac au fost trecuți la pensie cu 31 August 1911. Profesorul Ioan Fodor, care până acum a fost aplicat la școala civilă de fete, a fost trecut la preparandie, iar prof. Aurel B. Gaja a fost trecut dela preparandie la școala civilă de fete. Alexandru Borza, teolog abs. și profesor diplomat din geografie și științele naturale, a fost aplicat ca profesor suplent la gimnaziul nostru.

Aventura prefectului din Caraș-Severin. Prefectul comitatului Caraș-Severin a avut parte zilele acestea de o aventură cam neplăcută pe teritoriul Serbiei. Prefectul a vizitat comuna Moldova-nouă din Caraș. După finirea agendelor oficiale a trecut cu anturajul său Dunărea cu o luntre pe malul sârbesc, unde au făcut o mică excursiune. După puțin timp s-au reîntors la mal, ca să treacă înapoi pe luntre. Înainte de a se așeza însă în ea s-au trecut cu un jandarm sârb, care l-a provocat să se legitimizeze. D-l Medve Zoltán s-a recomandat ca prefect al comitatului Caraș-Severin. Jandarmul n-a dat însă crezământ cuvintelor prefectului, ci l-a deținut dimpreună cu societatea până ziua următoare. Numai la intervenția ministrului de externe au fost eliberați din situația neplăcută.

Banca de asigurare română. Tribunalul regesc din Sibiu, ca for comercial, a înregistrat banca generală de asigurare, societate pe acții, cu sediul în Sibiu, și statutele prevăzute cu clauzula de înregistrare, au fost restituite direcțiunii noului institut, care acum va face toate pregătirile, ca banca de asigurare să-și poată începe activitatea la 1 Ianuarie 1912.

Starea sănătății Papei. O telegramă din Roma comunică următoarele: Eri (Marți) dimineața Papa s-a sculat și a stat câteva ceasuri în fotoliu. Frigurile au dispărut și condițiunile sunt mai satisfăcătoare.

Apel!

Rugăm cu tot respectul pe toți acei Prea Stimați Domni, Prea Onoratele Oficii Protoprezbiterale, Onoratele Oficii Parohiale și Onoratele noastre Institute de credit și economii românești, cari au primit dela noi liste de colectare pentru zidirea bisericii gr. or. române din Panciova, ca să binevoiască a ne retrimite listele de colectare în timpul cel mai scurt posibil, fie chiar și fără rezultat favorabil, căci avem mare trebuință de ele!

Orașul Panciova din punct de vedere economic și național-cultural e de mare însemnătate pentru întreg neamul românesc. Acest adevăr se confirmă și prin cuvintele de aur ale unui mare și înflăcărat fiu al neamului nostru, când zice: »Panciova, acest însemnat oraș de lângă Dunăre, trebuie să devină un centru ideal românesc. Dela Dunăre trebuie să răsună mândrul nostru glas până în Macedonia, Tesalia, Epir și Albania, dară și peste Adria până în Italia!»

Ne pare însă foarte rău și ni-e cuprinsă inima de durere, când vedem, că cauzele noastre sfinte și naționale din acest colț de țară — unde ne aflăm de veacuri în neîntreruptă luptă cu Sârbii — nu i se dă nici o atențiune!

Din 500 de colecte câte s'au trimis abia 100 ni-au sosit, cari reprezintă circa 3000 coroane.

Rugăm și pe acei Mult Stimați Domni și acele Onorate Corporațiuni, cari eventual n'au primit coale de colectare, să binevoiască a trimite ajutorul lor pentru biserica noastră din Panciova la adresa: »Panciovana« institut de economii și credit în Panciova, (Pancsova.)

Panciova în 28 Iuliu 1911.

In numele bisericii gr. or. române din Panciova:

Ioan Stroea

preot și prezidentul comitetului parohial

Înștiințare pentru a. scol. 1911/12

In internat se primesc eleve de pe I—IV clasă civilă, cari vor cerceta școala civilă publică a Internatului, și elevele pentru clasele elementare, cari vor cerceta școala elementară de stat din loc.

Elevele solvente pentru proviziune și uniformă vor plăti pe an în cassa internatului 370 cor. în 2 cel mult 4 rate egale anticipative și anume: la înscriere, 15 Noemvrie, 1 Februarie și 15 Aprilie, pentru stipendistele pe întreg nu se solveste nimic, iar pentru stipendistele în parte se plătesc sumele statorite după proporțiune. — La stipendii pot concura în prima linie fetițe orfane de tată de preot din dieceza gr. cat. de Oradea-mare, nefiind acestea, se primesc și alte fetițe sărace și eminente.

Pentru sumele amintite primesc elevele în internat: proviziune întreagă, locuință, vipt, încălzit, luminat, spălat, scală în baia internatului cu apă arteziană, educațiune morală, instrucție specială în studiu, declarare, cant, diferite dexterități, lucru de mână, economia casnică. In fiecare zi în anumite ore au conversații și instrucții în limba română, maghiară și germană; la dorința expresă și din limba franceză. Primesc uniformă: o haină, o surtă în formă de haină și pentru folosință o pălărie de iarnă și una de vară, și pentru folosință o manta de iarnă.

Didactul anual la școală. Pentru școlile elementare 6 cor. Pentru școala civilă a internatului se solvesc taxele: Didactul anual 12 cor. — Taxa de înscriere 4 coroane, pentru fondul de pensie 30 fil. Pentru testimoniu 2 cor. — Pentru program 1 cor. Pentru folosirea hainelor de gimnastică 2 cor.

Pentru instrucțiunea și folosirea pianului sau cimbalului, — câte 1½ oră la săptămână instrucțiune și în fiecare zi ½ oră exercițiu — se plătește 65 cor; pentru limba franceză 20 cor. Toate acestea în 2 rate egale: la începutul și la mijlocul anului școlastic.

Taxele pentru instrucțiune la violină, și limba latină se solvesc directe instructorilor.

Elevele mai au să supoarte spesele pentru cărțile trebuințose, material de lucru de mână — pentru clasa I. civ. 8 cor. II=12 cor. III=13 cor. IV=20 cor., pentru materialul de scris, de desen, pentru alte diferite lucruri, și instrucție în dans.

Toate acestea nu sunt cuprinse în suma amintită mai sus de 370 coroane.

Elevele, cari voesc a fi primite în internat au să-și înainteze petițiunile pentru primire la Preaveneratul Ordinariat

diecezan gr. cat. din Oradea-mare, până la 1 August a. c., cele solvente la Direcțiunea internatului de fete în Belényes până la 15 August a. c.

Petițiunile au de a se instrui: 1. Cu carte de botez. 2. Testimoniu școlar. 3. Atestat medical. 4. Atestat de revaccinare. Cari doresc a obține stipendiu vor aceluși și atestat comunal subscris și prin preotul local despre poziția, starea materială a lor, eventual a părinților.

Elevele primite au să aducă cu sine: Albituri și fuste, din fiecare câte 6. Din fuste 3 au să fie din parchet colorat. — 12 perechi de ciorapi negri. — 12 batiste. — 1 umbrelă mare. — 2 perechi de ghete înalte de tot noue. — 1 manta de primăvară de culoare vânătă sau neagră. Haine de casă: 2 din creton, 2 din parchet și 1 din stofă de iarnă, de tot durabile, o bluză albă din pânză sau pichet, 1 plapomă cu două învâltori, 2 perine cu 4 fețe albe. 2 surte în formă de haină și 1 maramă de iarnă. 2 cearșafuri. 6 ștergare. 2 piepteni: 1 rar 1 des. 1 perie de dinți, 1 perie de haine. Afară de acestea 1 saltea de mărime regulată. 1 față de masă cu 6 servete, 2 perii de ghete, săpun și praf de dinți, cari vor servi pentru eleve până vor fi în internat, dar nu se vor da înapoi. Elevele din clasa II, III și IV. civ. să-și aducă câte 1 ramă rotundă pentru brodat

Fiecare elevă să aducă cu sine în două exemplare conscrierea tuturor obiectelor, cari au să fie bine însemnate cu cerneală chimică, cu numărul care-l va primi indicat dela direcțiunea internatului. Pentru obiecte rele sau neînsemnate internatul nu primește rezponzabilitatea.

Părinții sunt rugați, ca să provadă elevele cu toate veșmintele și obiectele cerute, căci iarăși dănele vor duce lipsă, neputând ținea ordinea recerută în veșmintele lor.

In fine cu provocare la dispoziția Veneratului Ordinariat se atrage atențiunea părinților și a tuturor acelor eleve stipendiste, cari n'au fost primite cu stipendiu întreg, să nu întârzie a-și prezenta din nou petițiunile la Veneratul Ordinariat diecezan până la 1 Aug. a. c.

Elevele primite au să se prezinte la internat la 4 Septemvrie 1911.

Direcțiunea Internatului
«Pavelean» de fete.

Pentru prăsirea cailor.

Comisiunea pentru prăsirea cailor a comitatului Sibiu ne vestește, că Lunii, în 11 Septemvrie n. c. la ora 1 din zi va aranja în piața veche de cai (în fața Teresianului din Sibiu) o premiare de cai, împărțind premii în bani și diplome de laudă. Premiile în bani sunt de 930 cor., din cari 700 cor. dăruieți de ministrul de agricultură, iar 230 cor. din fondul pentru prăsirea cailor.

1. Premii în bani se dau numai: a) pentru atari iepe în etate dela 4—12 ani prezentate dimpreună cu mânzi deplin lăptați, cari sunt bine nutrite, sănătoase, puternice și posed recerintele pentru o iapă aptă de prăsilă; b) pentru astfel de mânze în etate de 3 ani, cari promet o deosebită facultate pentru prăsilă; c) pentru alți mânzi și mânze mai tineri, dar în toată privința escelenți, cari nu sunt amintiți sub p. a) și b).

2. Iepele, precum și mânzii, ce vor concura sunt de a se prezenta pe ziua numită până la ora 1 d. a. pe locul numit și a se posta în rând. Taxă pentru loc nu se solveste. Transportarea vitelor la locul destinat și de acolo acasă se întâmplă pe spesele și risicul proprietarului.

3. Despre fiecare iapă sau mânz trebuie să se arete atestatul comunal, prin care se dovedește, că respectiva persoană ține iapa și mânzul înfășoșat de 6 luni în proprietatea sa, precum și țidula de mânzit.

4. Comisiunea pentru împărțirea premiilor își va începe activitatea la ora 1 și jum. d. a. și o va termina cu distribuirea premiilor.

5. Numai aceluși proprietar se va oferi premii în bani și diplome de laudă, care locuiește pe teritoriul comitatului Sibiu, și dovedește, că mânzul sau iapa înfășoșată la premiare le-a crescut el însuși, sau e cel puțin proprietarul lor de 6 luni.

6. Premii în bani vor obține numai agricultorii, iar persoane mai avute sau de rang mai înalt vor căpăta numai diplome de laudă. In caz, când un agricultor demn de premiat ar renunța la premiul de bani, atunci va obține o diplomă de laudă.

7. Premiile în bani sunt: I. Pentru iepe cu mânzi bine lăptați: a) un premiu de 70 cor.; b) un premiu de 60 coroane;

e) 2 premii de câte 50 cor.; d) 2 de câte 40; e) 3 de câte 30; f) 4 de câte 20 și g) 5 de câte 10 cor. II. Pentru mânze de 3 ani: a) un premiu de 50 cor.; b) un premiu de 40 cor.; c) un premiu de 30 cor.; d) un premiu de 20 cor. și e) 2 premii de câte 10 cor. III. Pentru mânzi de calitate eminentă sub 3 ani: a) 2 premii de câte 40 cor.; b) 1 premiu de 30 cor.; c) 4 premii de câte 20 cor.; d) 5 premii de câte 10 cor.

8. Diplome de laudă se distribuiesc cultivatorilor aparținători la ori care clasă, în proporție cu calitatea calului și după buna chibzuință a comisiunii premietoare, arume: diplomă de clasa I. de aur, diplomă de clasa II. de argint, diplomă de clasa III. de bronz.

E timpul suprem, ca și cultivatorii noștri de cai, ținând seamă de premiile ce se împart, să ia cât mai mulți parte la această premiare. Apelăm și în această privință la cărturarii (preoți, învățători, notari, conducători de bănci etc.) noștri dela sate, ca aducând la cunoștința obștei această publicație a noastră, să o îndemne la participare.

Sibiu, 7 August n. 1911.

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu».

Pant. Lucuța
prez.

Vic. Tordășianu
secretar.

Adunarea dela Ohaba-bistra. În 20 Augst n. era să se țină o adunare populară în Ohaba-bistra, lângă Caransebeș, care însă, din motivul, că în comună s-au ivit mai multe cazuri de boale contagioase de copii, nu se va ține. S-au făcut pașii de lipsă, pentru ca să se poată ține în comuna învecinată *Glinboaca*.

POVEȚE ECONOMICE.

Reguli cu privire la mâncare.

Un medic învățat a statorit următoarele reguli cu privire la mâncare, cari ar fi bine să se observe totdeauna, dar cu deosebire în timpul de acum, când de toate părțile suntem încunjuțați de pericolul holerei. Aceste reguli ar fi următoarele:

1. Nu mânca nici odată nimica, înainte de a-ți spăla bine mâinile; căci de pe mâinile necurate se pot așeza pe mâncări microbi multor boale, cari ajungând în stomac pot să-ți îmbolnăvească corpul.

2. Nu mânca nici odată o mâncare necurată sau înainte de a o spăla. Această regulă o ține cu deosebire cu privire la poame, chiar și de le-ai fi cules cu mâna-ți proprie de pe pom, dar cu mult mai vârtos față de poamele și legumele cumpărate din piață; căci nu știi că în a cui și în ce mână s'au aflat acelea mai înainte! E constatat, că de ex. holera nu o cauzează consumarea poamelor și legumelor, ci microbii ce au fost pe acelea și pe cari li-am primit în stomac deodată cu acele poame sau legume.

3. Nu mânca carne de aceea, care are miros rău, căci aceea poate să fie pe cale de a putrezi și mâncându-o poate să-ți cauzeze multe boale.

4. Mâncarea să fie bine friptă sau fiartă, cu deosebire te fereste de-a consuma carne de porc nefriptă sau nefiartă cum se cade, căci nu știi: oare porcul fost-a destul de sănătos sau ba?

5. Nu mânca de acele mâncări, cari știi apriat că stomacul nu ți le poate mistui. Cu deosebire nu lăsa, ca pruncii să înghită simburii de cireșe sau alte lucruri tari și cu neputință de a se mistui și din cari pot să se nască boale grele pentru rânză.

6. Intru cât se poate, nu mânca mereu tot aceeași mâncare, căci cu cât vor fi bucatele mai schimbate și mai felurite, cu atâta îți vor contribui mai mult la sănătate și

7. Unelte (lingurile, cuțitele, furculițele și vasele) cu cari și din cari mânzi, ține-le totdeauna în curățenia cea mai mare. (Extrase după autori străini.) — P. —

Poezii populare.

Rele-ș bade frigrurile
Da's mai rele dragostile,
Maica din friguri mă scoate
Dar' din dragoste nu poate,
Zis'o maica că mă scoate
Dela câte, dela toate,
Dela două nu mă poate
Dela mândra, dela moarte!

Măi bădiță Gherasim
Eu de drag te-aș băga' n sân,
Și de drag te-aș sămăna
Și cu drag te-aș secera,
Și te-aș face stog în prag
Și te-aș îmblăți cu drag,
Și te-aș cerne prin sprâncene
Și te-aș frământa 'n inele....
Doar' inima te-ar mânca
Doar' de drag m'aș stămpăra.

Cât de mare-i pământu
Ce-i mai rău ca urātu?
Ba zău mai rea-i dragostea
Care uscă paljstea.
De urât te poți ascunde
Dar' de dragoste n'ai unde,
Că ori unde te-ai ascunde
La inimă tot pătrunde.

Pentru mândra care-mi place
Nici părinții n'au ce-mi face
Nici judele satului,
Nici chiar domni statului.
Domni șed și sfătuiesc
Eu cu mândra mă iubesc.

Frunză verde de dudău
Merga lelea p'ingă tău,
Cu cununa de sasău,
Drăguțu său o vedea
Și din graiu așa grăia:
»Trageți lele cununa
Cam pe ochi, cam pe sprâncene
Că mă bagi în multe rele,
Cam pe coada ochiului
Isvoru păcatului,
Eu lele de doru tău
Nu pot sluji domnu-meu
Nici s'ascult pe tată-meu.
—Bade nu te supăra
Că zău nu e vina mea
De vină-i măicuța mea,
Ea frumoasă m'a făcut
Și eu ție 'ci-am plăcut,
Că piperul Grecilor
Ca tămăia popilor.

De-ar iubi bădița zece
De doru meu tot nu-i trece.
De-ar iubi badea o sută
Pe mine tot nu mă uită.

Cucuruz cu frunza lătă
Bine mi-a fost mie-odată,
Că nimica nu lucrăm
Numa 'n grădină ședeam,
Flori frumoase răsădeam
Și la'l meu bade le dam.
Cucuruz nedesfăcat
Doamne rău m'am măritat,
Până-am fost la mama mea
Post-am pui și rândunea
Și dragă cui mă vedea,
De când is la maica lui
Nici is rândunea, nici pui,
Nice dragă nimăru!

Vecină de lângă mine
Nu-ți fie gându la mine,
Că-ți iubesc bărbatul tău —
Iubește și tu pe-al meu,
Nu ți'l purta așa bine,
Că 'l vād astăzi și 'l vād mâne —
Și ne-om face de rușine.

Când oi reînturna-o eu.

— Anecdota. —

Luatu-ș de nevastă,
Un român, pe o nemțoaică,
Lungă, subredă și hădă,
De gândeai că-i o strigoaică.

Dar avea parale multe,
Și la estea lăcomise,
Bietu românașu nostru
Iar' de amor nici gândise..

Și trăiau de-o zi pe alta,
Când mai rău și când mai bine,
Până odată nemțoaica
Il întreabă: «Ce-i cu tine,

«Că în veci ești fără voie
«Și grăești ca un năuc,
«Griji că de faci tot de estea
«Am să te las și mă duc.»

Românașu își grăise:

«De-ar da bunul D-zeu,
«Să se ducă, să se 'ntoarcă,
«Când oi reînturna-o eu!»

Bistrița

Teodor A. Bogdan.

Ca să vadă pe Împăratul.

— O întâmplare curiosă umoristică. —

Ziua de 3 Septembrie, anul 1876 fu o zi de mare însemnătate, mai cu seamă pentru noi soldații, cărora în restimp de vre'o trei zile ni se sleiseră vișlul și armătura pe trup, alergând preste dealuri și văile dintre Turnul-Roșu și Săliște; fu finea manevrelor, la care luase parte și Maiestatea Sa. Doritori de a vedea pe Maiestatea Sa se grămădiră în Sibiu din toate părțile țării, încât cu greu se mai putea afla cuartire la dispoziție în oraș sau chiar prin Turnișor și Gușteriță.

În presara acesteia zile pe »Strada purecilor« două persoane pline de pulbere, cu desagi pe umeri își împleteau picioarele obosite spre hotelul la »Porumbul fript«; era jupânul Honț cu frăua lui din H. cari încă ostenseră pedestri până la Sibiu pentru a vedea pe Maiestatea Sa și ne-aflându-și adăpost preste noapte prin împrejurime, întrebând încoace și încolo, ajunseră la numitul hotel. Intrând în acela și întrebând pentru puțin loc de odihnă până dimineață, le spuse un chelner că e imposibil, fiind totul ocupat. »Pentru Dumnezeu domnișorule fi bun și vezi, poate aveți pe aci vr-un șopru sau cămară goală, că noi ori și cum suntem mulțămiiți, nu ne mai lăsa să plecăm, că nu ne mai țin picioarele«, se rugă jupânul Honț de chelner, care încă se pusese pe gânduri.

»Măi oameni buni, aici dinapoi mai avem o cămară neocupată însă lucrul dracului, că n'are fereastră decât ușă«, le răspunse chelnerul cu un glas compătimitor.

»Acea nu face nimic domnișorule, noi suntem foarte mulțămiiți și așa, deoarece pe la 4 oare dimineață, voim a ne scula și a eși în piață, ca să vedem pe Împăratul«, răspunse Honț, luând cămara în primire cu multe mulțămiri, unde după intrare se împedecară de un scaun, o masă și un pat, în care fără multe vorbe să trântiră și adormiră ca morți.

Cosășii la otavă de pe lunca »Hambii« se deteră la umbra câte unui pom împrejurul prânzului »Camps mit bofiș« așternut de nevestele lor — fiind soarele în centrul orizontului, numai jupânul Honț cu Marichina lipsiau; ei dormiau duși — visând de »Împăratul«, în Sibiu la hotelul »Porumbul fript«.

»Auzi Honț, dormi tu?« agrăi frăua pe bărbatu-său cu un glas cam îndușit, ca în caz că acela ar dormi încă, să nu-i conturbe somnul.

»Nu Marichen, eu sunt deștept poate de vr'un ceas, însă n'am voit a te trezi; dar' nu cred că o să fie ziua încă, de oarece numai mai înainte mi să părea, că am auzit un orologiu bătând 12 (poate la amiază) și după cum presupun e încă întunec besnă, avem vreme să mai tragem un somn«, răspunse jupânul Honț întorcându-se partea cealaltă.

Vor mai fi durmit ei încă una bună atât cât un om harnic doarme în o noapte pe vremea seceratului, căci frăua ne mai putând zăcea pe solduri îl deșteptă pe Honț zicându-i: »scoală-te pentru Dumnezeu și te uită afară că trebuie să fie ziua albă«, la care acela se dete jos din pat, începu prin încăperea a căuta ușa, pe care ușor o află. Pipăind prin întunec ca o găină oarbă, află niște ferestri de sticlă pe care deschizându-le, își băgă capul prin aceea, privi la dreapta, privi la stânga căută-n sus spre ceriu după vr-un luceafăr sau găinușă, dar întunec besnă de nici vârful nasului nu și-l vedea. Ce-i de făcut? Inchiseră frumșel ferestrele și se deteră de nou la odihnă, dar nici somnul nu se mai lega de ei. Jupânul Honț începu a povesti de prin anul 1859 când cu ocaziunea bătăliei dela Solferino avu norocirea de a vedea pe Maiestatea Sa, care încă era băiat tînăr pe atunci.

De-odată jupăneșii Marichina li se păru că aude ceva morătură ca de căne sau ca și cum mugește un vișlul și să înfioră zicând: »Măi honț, nu auzi tu? mie mi se pare că la noi sub pat este ceva. vr-un căne sau altă dihanie, auzi cum să hărăște!« — »Tu ești o frăuă proastă« li răspunse Honț, »mațele mele să ghiorăsc de foame la mine în pânteco»

»Va fi zău, că eu încă-s leșinată, de foame de nici nu mai pot vorbi, ia-n mai caută odată afară poate că-o fi ziua« zise frăua cu un glas pocălțit de foame. Jupânul, Honț strănută odată — helf Got, semn de noroc — își cugetă în sine, apoi sări din pat, căută ușa pe care și mai înainte o află, deschise ferestrele prin care iarăși scoase capul afară, privi în dreapta, în stânga însă întunec ca-n iad. După aceea le închide la loc și zice cătră frăuă că ar fi bine să mănânce ceva nemai putând suferi foamea. Zis și făcut; aprinse

lumina, ce o află pe masă, scoase din desagi o pită cât o rotulă dela teleaga plugului, o bucată mărișoară de slănină și se puseră pe rumegate ca doi lupi care-o postit luna lui Faur.

Chelnerul, care din cauza mulțimei oaspeților, pe care fu nevoit a-i servi în acele trei zile din urmă, nu mai închisese ochii, de aceea în ziua de 3 Septembrie a celui an după ojină, când toți oaspeții streini, civili și militari ba chiar și Maiestatea Sa părăsiră Sibiu, aducându-și aminte și de conservarea sănătății lui, plecă spre chilia, care se afla spre fundul curții dinapoi, spre a se da pentru câteva oare pe brațele lui Morfeu. Deschizând ușa chiliei un miros nădușit îl lovi peste nas însă mai mare-i fu spaima când văzu în chilia lui, la masă un bărbat și o femeie ce se infundau din greu cu »Bruit mit bofiș« (pită și slănină), în care la moment recunoscu pe jupânul Honț cu jupăneasa lui pe care încă în sara trecută îi adăpostise în chilie, cu scop, ca dimineața la 4 oare sculându-se, să meargă-n piață »ca să vadă pe Împăratul«; dar el — chelnerul — fiind foarte ocupat ș-a fost uitat cu totul de ei. Salutându-i zăbind ca de obicei cu »bună ojină oameni buni« și scuizându-se pentru-că ș-a uitat azi dimineață a deștepta »ca să vadă pe Împăratul«, care pe vremea aceea era departe de Sibiu, pe jupânul Honț era mai să-l lovească guta de năcaz. În fine văzu în odaie în un colț un dulap (credenț) cu ferestri de sticlă, acela era pe care jupânul Honț în vr-o două rânduri îl deschisese, își băgase capul pe fereastră într-ânsul și nevăzând lună și stele, crezu că-i încă noapte besnă. Păcăliți rău, au plecat cătră casă pe unde-au venit cu buzele drămboliate.

I. Cărlan.

ULTIME ȘTIRI.

Ischl, 17 Aug. Mai. Sa Monarhul a plecat eri dimineață la oarele 2 la vânătoare. La un moment dat căi de la trăsura sperind-se pe drumul accidentat, trăsura împăratului a fost în pericol de a fi răsturnată. Oaspeții împăratului, ducele Leopold de Bavaria, ducele Konrad și Georg împreună cu arhiducele Joseph erau cuprinși de spaimă, căci în orice moment se putea întâmpla o nenorocire. Monarhul a cedat abia atunci, când a fost rugat de vizitiu ca să se dea jos spre a evita o nenorocire. Împăratul a sărit din trăsura și a mers pe jos până în vârful dealului. Aci s'a urcat din nou în trăsura, de oare-ce căi se liniștiseră.

Din public*)

Declarațiune.

În urma declarațiunii publicate de domni M. Brumboiu, paroh, I. Ionică, ing. silvic și Dr. O. Cernea, avocat, în Nr. 163 al Gazetei Transilvaniei din a. c. avem onoare a aduce la cunoștință, că acea declarațiune numai întru atâta o putem lua la cunoștință, că cumiții domni eventual nu ar mai fi aplicați de a lua parte la nou înființând institut de credit și economii »Românul« din Zernești prin subscriere de acții, precând declarația cu privire la repășirea D-lor din șirul membrilor fondatori și la acea că subscrierile D-lor de pe toate prospectele le socotesc de neexistente nu se poate lua în considerare fiindcă aceasta e în contra dispozițiilor §§-lor 152 și 154 din legea comercială, în înțelesul cărora toți fondatorii rămân obligați în solidum până la termenele fixate în acei paragrafi de lege.

Zernești la 15 August 1911

Dr. Ilariu Hoadrea
advocat.

Dr. Eugen Sâmpetrea
advocat

membri fondatori.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu ia răspunderea.

Proprietară:

Văd. Elena Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor resp. Ioan Spudercu

*) Varză feartă cu slănină.

Cruțați și vă încercați norocul fără margini!!..

Fiecare loz câștigă necondiționat!!.. Câștigurile se plătesc imediat!!..

Tragerile și câștigurile sunt chezașuite din partea visteriei statului!!..

De 500.000 cor.

va fi câștigul principal, care se va sorți la tragerea din 25 August 1911 a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară!!..

VĂ ÎNVITĂM

cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă necondiționat cel mai bun sistem de păstrare combinat cu celea mai extraordinare sanse de câștig fără de nici un risc și fără a perde un ban măcar!!..

Pentru a înlezni ori cui cumpărarea acestor lozuri, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: 35 rate de câte 6 cor.

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi cvităm a 4-a rată gratuit!!..

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicațiile necesare. Binevoii a ne trimite adresa corectă.

6 trageri în fiecare an!!..

25 Feb., 25 Apr., 25 Iun., 25 Aug., 25 Oct. și 27 Dec., în decursul cărora se trag la sorți peste 2 și 2 și 1/2 Milioane cor. DURATA JOCULUI este încă cea 48 de ani, în care restimp se împarte proprietarilor de lozuri suma considerabilă de cca 130 de MILIOANE coroame.

ACELAȘ NUMĂR POATE CÎȘTIGA DE MAI MULTE ORI!!..

Lista oficioasă de trageri se trimite după fiecare tragere punctual!

Cu ocaziunea aceasta notăm, că câștigul principal dela tragerea ultimă din 26 Iunie a.c. în sumă de cor. 100.000 s-a solvit deja fericitului posesor al lozului Seria 950. Nr. 9.

Comandele sunt a se adresa pe cuponul dela mandatul poștal către

Ustredna banka u.c. spol.

Budapest, V. Sas utca 24 sz.

Insoțirea industrială brașoveană de mobile ca membru al însoțirii de credit centrala regnicolară.

Magazin de mobile:

în depozit: aranjamente de odăi de dormit, de prânz, odăi pentru domni și de salon. Primește a aranja complect locuințe, birouri și bucătării. Pregătește articoli de comerț și tapiserie.

Se află mobile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă cu preț convenabil pe lângă condiții favorabile.

Strada Vămei 36.

Visitare fără obligament de cumpărare. Proiect de spese gratuit.

Palatul Czell.

Wällischhof,

Stabiliment de hidroterapie și sanatoriu, aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul lui Dr. Lahmann (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi electrice, băi medicinale, gimnastică etc. etc.) 30 min. depărtare dela Viena, în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, hysterie, anemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.) Cure de îngrășare și de slăbire. Nu primesc în stabiliment: boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Gieshübel bei Wien.

Cu prospecte și detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Dr. B. Basiota

— medic —
— specialist în morb. femelești. —
Cluj-Kolozsvár. Strada: Ferencz Iószef Nr. 6
Consultațiuni
Intre oarele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de
facilitatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni
K. 400.000

„ Fonduri de rezervă „ 290.000

„ Fonduri culturale și de binefacere „ 15.000

„ Depuneri spre fructificare peste „ 2 000.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2% până la 5 1/2% după sume și stabilitate; iar dela corporațiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subscrieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară cu 7% și 8%. Acoardă împrumuturi hipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7%. „Economul“ ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind, Măcișul Ung., Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gărbău și Cătina. Feiurd și Cuzăplac.

„Economul“ mijlocește cele mai eficiente asigurări pe viață și contra focului.

Arsenalul de construcții al armatei din București.

Nr. 4559 2. Aug. 1911.

Publicațiune.

Arsenalul de Construcții al Armatei, având vacanță în atelierelor sale pentru: 15 lăcătuși armurieri, 70 lăcătuși, 10 lăcătuși ajustori, 40 fierari, 40 ajutoari fierari, 80 tâmplari, 15 mecanici strungari, 30 strungari în fier și 15 văpsitori, se pune în vedere doritorilor, că se pot prezenta pentru a fi angajați ca lucrători, în fiecare zi de lucru, la orele 8 dimineața, cu actele următoare:

1) Certificatul de naționalitate sau liberă petrecere în țară.

2) Actul de naștere.

3) Livretul de complect sau certificat că a satisfăcut legea recrutării pentru cei mai mari de 21 ani.

4) Certificatul de meseriași sau carnetul de lucrător, în care se va prevedea și plata pe zi în ultimul timp.

5) Certificatul de bună purtare dela ultimul atelier sau autoritate unde a lucrat.

Se îngăduiește ca o parte din actele ce le-ar lipsi, să fie complectate după primirea lor, cunoscând că nu pot fi numiți ca lucrători definitivi decât acei ce și le complectează.

Lucrătorii după 6 luni dela numirea lor definitivă, se bucură de foloasele: ajutorului mutual în caz de moarte, boală, accidente eventuale, etc.

Reducerea de 50% în călătorie cu calea ferată, după primirea lor definitivă.

Drepturile la ajutoare comune și excepționale încep după numirea lor definitivă.

Și în curând de foloasele unei case mutuale de împrumut pentru nevoile urgente.

Directorul Arsenalului

1549. 1—5

Lt. Colonel Scila.

Se caută o femeă

care la un domn de sine stătător mai în etate să grijească de tot ce să cere la casă; locuiește în cetate.

Informație mai deaproape la administrația foii.

A viz.

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public românesc că mi-am deschis

cancelaria advocațională în Budapesta VIII. Hunyadi utca 15.
Dr. Liviu Lința,
Advocat.

DOUĂ FETE

(Servitoare) se caută pentru două familii din România (Bacău), cari să știe și fierbe. Să aibă pașport în regulă. Plata după tocmeală. Una poate fi angajată momentan, iar a doua dela 1 August st. v. c. Informațiuni la Redacția ziarului. 1528,1—8.

Friedrich Reiser.

Strungar de lux, Magazin cu articole de galanterie, **Brașov strada Vămii Nr. 31.** recomandă depositul său bogat asortat cu umbrele, corturi, articole de lux, tot soiul de instrumente musicale, gramophone, plache, cele mai nouă lampe de buzunar. Asortiment bogat de gentulițe moderne de mână pentru dame. 1362 1—30

Anunț de licitație.

În 28 și 29 August st. n. 1911 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 15 Maiu. 1910 până inclusive în 16 Iuli 1910 și anume: sub numărul 7011—1910, până inclusive cu Nr. 10143 — 1910 al căror termen a expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitatia va avea loc în localul Casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte seule de aramă, Cioaie, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau inoirea amanetelor se poate face numai până cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 4 August 1911.

(1—8). **Oficiul casei de amanetare din Brașov.**

De vânzare

Grădină în apropierea orașului, cu vedere frumoasă, potrivită pentru zidire de Vilă, restaurație etc.

Informații dă d l Dr. H. Gust Târgul poamelor Nr. 19.

„Arieșana“

inst. de credit și econ. soc. pe acți în Turda.

Cheque-Conto 25209 — Alilala Jara — Telefon 38.

Escomptează cambii simple și hipotecare pe lângă 7—8%.

Face împrumuturi pe obligații intabulate și caventate cu 7—8%.

Financiază tot felul de întreprinderi economice.

Primește depuneri pe lângă lebele și în Cont-curent cu 5%, după cari, darea o plătește institutul.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

Sume de 5—6 mii cor. se pot ridica ori când fără abdicere, sumele mai mari după starea casei.

1458. 1—40

Directiunea.

Curelărie, selărie, fabricație de giamantane și hamuri.

Tot felul de obiecte de voiaj, lucrează după dorință, asemenea și Reparaturi

Mihail Mooser

Brașov, Brașo-vechi.

Strada lungă 37.

„Deganin“ contra gândacilor

Bucură-te doamnă dragă, că incurând nu vei mai avea gândeci (șvabi) în bucătărie, căci firma românească:

F. A. Degan, din Fiume

(Postafiók Nr. 163 a inventat un prav nou, „Deganin“ care e cel mai bun și pe toți li omoară.

Costă 1 kgr. 3 coroane. Mai puțin ca un 1/2 kgr. nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma sus numită.

Dacă comandați 4 kgr. de cafea, atunci cere și 1 kgr. „Deganin“. căci 5 kgr. se trimit franco.

În Fiume toți vorbasc de pravul „Deganin“, căci l'au probat cu mare rezultat.

Cere gratis și preț curent românesc pentru cafea bună!!

„Deganin“ cu mare efect.

Mare asortiment de broderii

zilnic primesc novități

Broderii miraculos de ieftine 100 perini de divan gata și începute a 4 cor.
20 perini de in desinate > 1.40 cor.
100 covoare cu metru gata și începute > 4— >
100 Milieus gata și începute > 4— >
10 Wandschoner 170 cm lung stofă Aida > 5— >

Broderiile cele mai frumoase și mai ieftine se află numai la

Fritz Bolesch

Magazin cu tapiserie, impletituri și mărunțișuri. Str. Vămii 29

Asortiment bogat de lână și tort

serviciu prompt și bine

Vasile Muscalu

primul atelier de curelar român

în Brașov, Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur Atelierul meu de curelărie, provăzut cu tot felul de hamuri de lux și pentru lucru, din piele de blanc, precum și tot felul de curele de incins, șerpăre, șele în diferite colori, artistice lucrate. Se primesc și reparaturi de tot felul, cure, geante de călătorie și punji etc. etc. precum și plosci de lemn îmbrăcate în curele frumoase, în mărimi și colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Brașov, comanda postale se efectuează grabnic și cu prețuri moderate.

A V I Z I !

Subsemnatul, am onoare a face cunoscut Onoratului public din loc și dela sate, cumcă după mai mulți ani de praxă lucrez tot felul de **zugrăviri** începând dela cele mai simple până la cele mai fine după **Modelele cele mai nouă**. Rog pe Onoratul public din loc și dela sate să bine voiască a mă sprijini în bransa aceasta, asigurându-i înainte că-i voi mulțami cu lucrul meu cât se poate de bine, avizându-mă numai prin o carte poștală, semnez cu deosebită stimă

Ioan Preda

zugrav.
Brașov, Strada
Valea Tei Nr. 14.

Primul strungar de lucș român, Brașov.

Am onoare a aduce la cunoștință onor. public român că am deschis în str. Neagră Nr. 4 un atelier de

strungărie de lucș și mobilă

unde se primesc spre efectuare tot felul de lucrări atingătoare în bransa aceasta precum: Jocuri de popice, Etagere, Cuire de halne, Fesnece pentru biserici, Picioare de masă, Stălpuri de străni etc. etc.

Primesc umbrele de ploaie spre reparat, Violine, tacuri de biliard etc.

Concurenții primesc deslușiri

Comanda se fac solid la timp și prețuri reduse.

Rugând sprijinul onor. public din Brașov român.

Semnez cu deosebită stimă **Ilie Sârbu**

Primul umbrelar român din Brașov și Ungaria.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5. SIBIU. (edificiile proprii.)

Agentura principală în Brașov: H. HERMAN, Strada Porții Nr. 51 recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru **edificii, recolte, mașini, mobile** etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai estine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix. cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări de penziuni, asigurări cu participare la câștig și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări contra infracției (furt prin spargere), asigurări contra spargerii de sticlă (la galantare), asigurări de accidente (nenorociri corporale), asigurări de garanții și asigurări contra pagubelor la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea an. 1910 K. 5.003,540-78

Capitale asigurate pe viață achitate K. 4.834,801-12

Starea asigurărilor de foc cu sfârșitul anului 1910 . . K. 119.839,992—

Starea asigurărilor de viață cu sfârșitul anului 1910 . K. 11.020,226—

Fonduri de întemeiere și de rezervă K. 2.428,317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 la agentura principală Brașov. Strada Porții 51. și la toate agenturile.

Persoane versate în Acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile